

هنر تحت حمایت دولت در خلال جنگ سرد*

نویسنده: کلودیا مش

متوجه: شایان خالصی^۱

۱. کارشناس ارشد پژوهش هنر.

چکیده

هنر اتحاد جماهیر شوروی و کشورهای بلوک شرق آشکارا توسط دولت سیاسی شده، و اشکال و قراردادهای سبکی رئالیسم سوسیالیستی را اتخاذ کرده است. آندره ژانوف^۲، بوروکرات شوروی، پایه گذار این ژانر در اوایل دهه ۱۹۳۰ بود و در سال ۱۹۴۷ با حکم و اصلاحاتی، آن را دستورالعملی برای جنگ سرد ساخت. در این سال ژانف مجدد تأکید کرد که رئالیسم سوسیالیستی، هدف به تصویر کشیدن پیشرفت انقلابی و پیروزی طبقه کارگر صنعتی و روستایی بر دیگر منافع موجود را دارد. در نظر ژانف، وظیفه هنر آنست که از طریق تصویرسازی آسان فهمی از واقعیت روزمره، شاهدی بر سیر مداوم قدرت گیری اجتماعی و اقتصادی طبقه کارگر باشد.^[۱] از این رو رئالیسم سوسیالیستی پسا-جنگ در فرمول بندی شوروی وار خود، در نظر داشت نمایانگر انگشت^۴ سنتی مارکسیستی از مبارزه طبقاتی، و همچنین پیروزی اجتناب ناپذیر طبقه کارگر در این کشمکش باشد.

اظهارات ژانوف در مورد ارتباط هنرهای تجسمی با زندگی خوب و عده داده شده توسط سوسیالیسم دولتی شوروی در جریان آغاز جنگ سرد، از پیش در اتحاد جماهیر شوروی و اقامار در حال گسترش آن، کشورهای اشغال شده در اروپای شرقی و جمهوری های شوروی به اجرا گذاشته شده بود. در میان خیل هنرمندان، نقاشی هایی خلق شده الکساندر دینکا^۵، هنرمند شوروی، نمونه بارز تفسیر هنرمندان شوروی

بعد فرهنگی در حال گسترش جنگ سرد باعث احیای عمدۀ هنر سیاسی شد. تمرکز این جستار بر سیاست شدن/کردن هنر فیگوراتیو و انتزاعی است که توسط هر یک از دو «ابقدرت»، به عنوان بخشی از جنگ فرهنگی آن دوره صورت پذیرفت. در اینجا به سروکار پیدا کردن سازمانی موسسات دولتی با آثار هنری تولید شده در آن زمان پرداخته خواهد شد، و همچنین بررسی خواهیم کرد که چگونه هنرمندان و آثار هنری فردی آنها به مداخله دولت واکنش نشان داده، یا پیام در چارچوب درگیری های جنگ سرد آشکارا سیاسی شده را بی گرفتند. البته، این جستار بررسی جامعی از تمام هنرهای تحت حمایت دولت در طول جنگ سرد ارائه نمی کند، بلکه تمرکز آن بر مطالعات موردي بسیار قابل توجه یا مهم است. من بر این باورم که نتایج کلی گرفته شده از مطالعات موردی ارائه شده در این جستار، می تواند برای سایر نمونه های هنری مورد حمایت دولت در طول دوره نیز به کار گرفته شود.

رئالیسم های سوسیالیستی

در طول جنگ سرد، هنر عمده از طریق کنترل و اعمال سلیقه^۶ دو قطب متضاد برآمده از جنگ جهانی دوم، یعنی ایالات متحده و اتحاد جماهیر شوروی بر آن، سیاسی شد. گمان غالب در غرب اینست که تنها

* این جستار در اصل فصل نخست کتاب «کلودیا مش»، با نام «هنر و سیاست: تاریخ مختص هنر در راستای تغییر اجتماعی از ۱۹۵۵ به بعد» با مشخصات زیر است. در متن حاضر جز در یک مورد، برای رسایی هرچه بیشتر، واژه «جستار» به جای «فصل» به کار رفته است. نیز گفتنی ست در ترجمه متن، ساختار پاراگراف بندی و جمله بندی طولانی و گاه پیچیده نویسنده با امانت کامل حفظ شد، و برای هرچه آسان یاب تر شدن متن، توضیحاتی توسط مترجم به متن افزوده شد. افزواده های مترجم با اعداد خالی، و یادداشت های خود نویسنده با عدد مربوطه داخل [[آورده شده است. نیز تمامی آثار ذکر شده در متن، به همراه مشخصات هر یک از آنها در پایان جستار آورده شده است. —م

Mesch, Claudia (2013), "Art and Politics: A Small History of Art for Social Change Since 1945", London: I.B.Tauris

** ایمیل مترجم: Shayan.khalesi@gmail.com

نمی‌خواند؛ کارگران زن دیگری در پس زمینه در تلاش برای هل دادن و حمل گاری‌های زغال‌سنگ به سوی دیگر پل دیده می‌شوند. همزمان دینکا حاصل کار آنها را در ستون‌های مورب و پیچان بخار و دود که از لوکوموتیو و دودکش کارخانه پشت آن بیرون می‌زند نشان می‌دهد. برای دینکا، فرم‌های این دود به اندازه ابرهای آسمان زیبات است. این نقاشی مطمئناً صحنه روشن و پرنوری از «خیر» است، اما دینکا همچنان به شکاف‌هایی در این صورت ظاهر اشاره می‌کند: شدت سختی کاری که زنان اوکراینی با آن‌ها مواجه بودند و ازدست‌رفتن کارگران مرد در نخستین سال‌های پس از جنگ، به دنبال تلفات میلیونی جنگ برای شوروی. با این وجود، نقاشی‌های دینکا نمونه‌های باز رئالیسم سوسیالیستی موفق به حساب می‌آمدند؛ هنر او در نشریات کشورهای بلوك شرق مانند جمهوری دموکراتیک آلمان^{۱۱} چاپ شد و هنرمندان دیگر از آن پیروی کردند. او در سال ۱۹۶۴ برای موزاییک‌های خود برنده جایزه لنین شده، و همچنان نشان لنین را دریافت کرد. نیز پیش از مرگش در سال ۱۹۶۹ سمت‌های مختلفی در دیپارتمان هنرهای تزئینی آکادمی هنر اتحاد جماهیر شوروی داشت. از این‌رو، نقاشی‌های پیچیده او را می‌توان نمونه‌ای از انگاشت شوروی از رئالیسم سوسیالیستی در طول دوره جنگ سرد دانست.

پیام مارکسیستی نسبتاً از سکه افتاده^{۱۲} ژانف در سال ۱۹۴۶، قصد متعدد کردن و تقویت تلاش‌های فراوان موجود در اروپا را داشت؛ تلاش‌هایی که از پی تخریب‌های جنگ و آزار و ایداهای فراوان متحمل شده از سوی فاشیست‌های آلمانی و ایتالیایی در طی سال‌های درگیری، می-

تصویر ۲ - الکساندر دینکا، «دوبناباس»، ۱۹۴۷

کوشید احزاب قدیمی سوسیالیستی یا کمونیست غربی، را دوباره ساماندهی کند. این سیاست گویی برای برخی از چپ‌گرایان اروپایی از سکه افتاده^{۱۳} بنظر می‌آمده است، بهویژه آنهایی که دیگر به احزاب ملی «کمونیست مختلف وابسته نبودند. این گروه‌ها که با نام «چپ مستقل» نیز شناخته می‌شوند، محدودیت‌های ایدئولوژی کمونیستی (استالینیستی) شوروی پس از سال ۱۹۴۵ را رد کرده بودند. احزاب کمونیست در فرانسه^{۱۴} و ایتالیا^{۱۵} و نیز در کشورهای آمریکای شمالی مانند ایالات متحده^{۱۶} و مکزیک^{۱۷} در طی این سال‌ها تلاش کردند تا

تصویر ۱ - الکساندر دینکا، «دوى امدادى در خیابان کمربندى B»، ۱۹۴۷

از دستور ژدانوف بود. دینکا قبلاً در سال ۱۹۲۸ با نقاشی خود به نام دفاع از پتروگراد، شهرتی به هم‌سانده بود؛ افزون بر این او عضو گروه «اکتبر»^{۱۸} بود. ولی در حالی که او در خوتomas^{۱۹} در مسکو نزد ساخت‌گرایان^{۲۰} بر جسته تحصیل کرده بود، سبک ساخت‌گرایی را برنگرفت، و نقاشی تاریخی پیشگفته او شاهدیست بر این مدعای در دوران جدید پسا-جنگ شوروی، نقاشی‌های دینکا به موضوعی که در دهه‌های ۱۹۲۰ و ۱۹۳۰ مورد نظر او بود بازگشت؛ [۲] که این در مورد دو نقاشی او، دوى امدادى در خیابان کمربندى B^{۲۱} و دوبناباس (هر دو محصول سال ۱۹۴۷) صادق است. در تابلوی دوى امدادى در خیابان کمربندى B (شکل ۱) دینکا یک رویداد ورزشی، یک مسابقه دوى امدادی یا تیمی از شرکت کنندگان دختر و پسر را در یک بعدازظهر صاف و آفتابی زیر پرچم‌های به اهتزاز درآمده در باد به تصویر کشیده است. موضوع نقاشی بیش از استعداد ورزشی فردی، بر کار گروهی بعنوان رمز پیروزی تاکید دارد، موضوعی که بی‌شك رضایت حزبی‌هایی که به دنبال زیابی جمعی بیشتر کارگران بودند را به همراه داشت. در بخش‌هایی از این ترکیب بندی، مانند برخی از قلم‌ضریبهای چشمگیر، بهویژه در تصویر کردن آسمان اندکی ابری، دینکا به شیوه کار خود با رنگ اشاره دارد. او در نقاشی خود همچنان بر تماشاگران این رویداد که آنها را با جزئیات قابل توجهی در پیش زمینه سمت راست به تصویر کشیده است تمرکز می-کند. ورزشکاران در مرکز نقاشی بیشتر به صورت شماتیک نشان داده شده‌اند. این راه هوشمندانه دینکا در اشاره به جلوه بصری بدن متحرک، یا سرعت ورزشکار دونده است. دیگر نقاشی‌های دینکا (تصویر ۲) در نخستین سال‌های پس از جنگ، بار واقعیت شوروی را به نمایش می-گذارد، چیزی که با اعلان‌های جدید ژانف مبني بر وظیفه هنر در به نمایش کشیدن خیر مستمر زندگی نمی‌خواند. دونباس دینکا، کارگرانی را در حال کار در یک کارخانه فرآوری زغال‌سنگ در این منطقه معروف اوکراین به تصویر می‌کشد. (حوضه دونباس یا دونتس^{۲۰} یکی از مناطق اصلی تولید زغال‌سنگ آن کشور است). دگربار روز روشن و آفتابی دینکا، فضایی مفرح را همراه با لوکوموتیو روشن و در انتظار بارگیری زغال‌سنگ و در جلوی آن دو کارگر زن به نمایش می‌گذارد. وظیفه ای که این کارگران اوکراینی در این لباس‌های رنگارنگ و تمیز و مرتب در نقاشی دینکا انجام می‌دهند با دوده و کار سخت بدنی که عملاً برای حمل کوههای زغال‌سنگ بر عهده این دسته از زنان کارگر بوده است

تصویر ۴ - آندره فوژورن، «ادای احترام به آندره هولیه»، ۱۹۴۹-۱۹۵۰

فرماليستي نقاشي هاي پيش پا افتاده^{۳۳} نقاشان چپ مستقل مستقر در پاريس (مانند پير سولاژ^{۳۴} و زان دوبوفه^{۳۵})، در حمایت از طبقه کارگر به هنرمندان رسمی حزب کمونیست فرانسه پهلو مى زد. اين نقاشان استانداردهای شوروی برای نقاشی با گرایش سیاسی را رد کردند.^[۴] هنرمندان فرانسوی بودند که همچنان به چپ قدیمي وفادار ماندند. حزب کمونيست فرانسه به تشویق و تبلیغ هنرمندانی مى پرداخت که آنها را برای اهداف استالینيستي ژانوی مفید مى یافت، و اغلب نسخه های خود برای هنرهای تجسمی را مستقیماً از صفحات پراوا^{۳۶} می گرفت. اين نshire، به عنوان بلندگوی تبلیغاتی استالینی، نقاشی های حتی اندکی انتزاعی، که کماکان اشارتی چند به فرم های قابل تشخيص^{۳۷} داشتند (مانند هنری که پیکاسو کماکان دنبال مى کرد) را سرسختانه رد مى کرد. برای نمونه، پراوا در مقاله اي در سال ۱۹۴۷، ماتیس و پیکاسو مدرنيست را منحط^{۳۸} اعلام نمود. اندکي پس از آن، ترجمه اين مقاله در نوشته های فرانسوی^{۳۹}، روزنامه حزبي فرانسه منتشر شد. اين در حالی بود که هنرمندان جهانی درجه يكی چون پیکاسو و فرانان لژه^{۴۰} به ترتیب در سال های ۱۹۴۴ و ۱۹۴۵ به حزب کمونيست فرانسه پيوسته بودند.^[۵]

در عوض، «هنر حزبي»^{۴۱} را باید در آثار يك کارگر-هنرمند مكتب نديده^{۴۲} و عضو سابق نهضت مقاومت، آندره فوژورن^{۴۳} ديد. فوژورن بر پایه يكی از کم جاذبه ترین نقاشی هایش، به هنرمندی تبدیل شد که حزب کمونيست فرانسه در مبارزات طبقاتی به او وزن بيشتری مى داد. هنگامی که فوژورن نقاشی خود زنان پاريسی در بازار (۱۹۴۸-۱۹۴۷) تقدیم شد،

تصویر ۳ - آندره فوژورن، «زنان پاريسی در بازار»، ۱۹۴۷-۱۹۴۸

درباره پا بگيرند. همانطور که در اين جستار مشخص خواهد شد، در دوران پس از ۱۹۴۵، تجدید ساختار پيچيده اينده های سوسياлиستي در قالب احزاب کمونيستي سازمان یافته (چپ قدیمي) از يك سو، و در قالب يك چپ مستقل از دیگر سو، در هر کشور بسيار متفاوت از دیگري بود. چالش دیگر بر سر راه برپا سازی دگرباره احزاب کمونيست در اروپاي غربي، فشار ایالات متحده برای پاکسازی دولتهای ملی آن کشورها از اعضای حزب کمونيست در ازای بودجه طرح مارشال^{۱۸} بود. اين اقدام دیپلماتيك از سوی ایالات متحده در فرانسه کاملاً موفقیت آميز بود؛ چرا که دولت جمهوري چهارم فرانسه^{۱۹} برای دریافت کمک های بازسازی ایالات متحده، تمامی اعضای حزب کمونيست را اخراج کرد. نظر عموماً پذيرفته شده آنست که تنظيم مجدد اينده های سوسياлиستي توسط چپ مستقل، شامل يك تغيير فكري از انگاشت های ماترياليستي مبارزه طبقاتي ماركسيستي، به سمت يك از دو نظر کرد مخالف^{۲۰} سوسياлиستي یا چپ، که عمدتاً در قلمرو فرهنگ صورت مى پذيرفت، بود.^[۳]

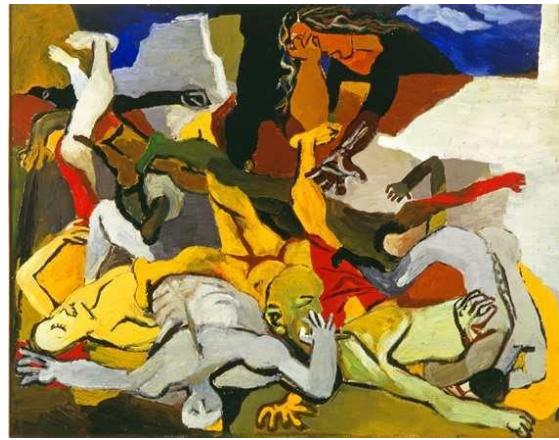
قالب ريزی مجدد^{۲۱} اينده های سوسياлиستي برای روشنگرگان، هنرمندان و منتقادان چپ در اروپاي غربي اهميت یافت، و برخی از آنها خود را در چشم انداز جديد سياسي، فكري و فرهنگي اواخر دهه ۱۹۴۰ قرار دادند. اين تجدید ساختار فكري^{۲۲} تأثير زیادي بر روند هنر تجسمی در طول جنگ سرد گذاشت. سبک «رسمی» واقع گرایي سوسياлиستي شوروی به روش های گوناگون فراوانی توسط نقاشان چپ گرای گشورگ لوکاج^{۲۳} و ارنست فيشر^{۲۴} پالوده، و توسط نقاشان چپ گرای همفکر اروپايی ملایم تر شد. در ایالات متحده و مکزیک، منتقادان (مانند کلمت گرینبرگ)، و همچنین تعدادي از هنرمندان تبعیدی^{۲۵} سوررئالیست، از پي شور و اشتیاق اولیه به موضع لئون تروتسکی^{۲۶} درباره هنرهای تجسمی، دست به اريزيابي درباره آن زندن - بيشتر در مجله پارتيزان ريبوي^{۲۷} و صفحات [مجله] داین^{۲۸} و لفگانگ پالن^{۲۹}. در فرانسه، آبر کامو و زان پل سارتر در توسعه تفکر اگزیستانسیاليستی خود به انگاشت های سوسياлиستي پابند بودند، اما هر دو به طور رسمي از حزب کمونيست فرانسه جدا شدند. سارتر ترجیح داد به ترویج هنر يك نقاش شيفته ای انتزاع كامل به نام وولز (آلفردو تو و لفگانگ شولتر)^{۳۰}، و سوررئالیست سابق، آبرتو جاكومتی^{۳۱} بپردازد. مورخ هنر، سرژ گیلبوت^{۳۲} اين بحث را مطرح کرده است که به طور مشابه نواوري های

تصویر ۵ - آندره فوژورن، «تمدن آتلانتیک»، ۱۹۵۳

تصویر ۷ - رناتو گوتوزو، «بحث»، ۱۹۵۹-۱۹۶۰

تصویر ۶ - رناتو گوتوزو، «کشtar»، ۱۹۴۳

زنان پاریسی بود که فوژورن را به حامی اصلی رئالیسم سوسیالیستی فرانسوی و احتمالاً اروپای غربی تبدیل کرد. فوژورن برای سالون پاییزه ۱۹۵۳-۱۹۵۴ سالی حیاتی به دلیل مرگ استالین- تابلوی تمدن آتلانتیک (تصویر ۵) را عرضه کرد، محکومیت بسیار آشکارتر نظامیگری آمریکایی و فرانسوی، و سبک زندگی آمریکایی یا سرمایه‌داری. فوژورن در این نقاشی تکنیک‌های آوانگارد کلاسیک، مانند کولاژ را به کار می‌گیرد؛ با این حال حتی در این قالب او نقاشی کاملاً فیگوراتیو باقی می‌ماند. با این وجود، این رویگردانی مدرنیستی او از فضای پرسپکتیوی و سبک رئالیستی ساده، به قیمت قطع حمایت منتقد حامی او، لوئی آراغون^{۴۶}، تمام شد. فیگورهای کارتونی اینجا و آنجای ترکیب‌بندی، دور تا دور یک خودروی آمریکایی غول‌پیکر که در مرکز قوار گرفته است، به چشم می‌خورند. خودرویی که سربازی از آن بیرون آمده و تفنگ خود را به سمت هدفی نادیده نشانه گرفته است. در پس زمینه خودرو، یک صندلی بر قی روی یک پایه مجسمه به گونه‌ای تصویر شده که گویی اثر هنری است؛ اعدام جولیوس و اتل روزنبرگ^{۴۷} می‌باشد تازه رخ داده باشد.^{۴۸}

فوژورن شیوه زندگی زشت آمریکایی را در پیش‌زمینه، و همچنین در گیرشدن فرانسه در آن را نیز بطور بصری با نشان‌دادن نتایج ناسالم باز-صنعتی‌سازی فکر نشده، و هزینه‌های اقدامات نظامی فرانسه در ویتنام (ارجاع دادن وی به تابوت‌هایی که در سمت راست تابلو زمین گذاشته می‌شوند) به تصویر می‌کشد. این محتوا باید به مذاق حزب و همچنین روش‌نگرانی مانند آراغون و سارتر، که هر دو همچنان انتقادات تن خود درباره آمریکایی شدند فرانسه را ابراز می‌کردند خوش آمده باشد. با این حال، آراغون با کاریکاتور نامیدن این نقاشی آن را رد کرد و گفت یک علامت ساده «به خانه ات برگرد!» مؤثرتر می‌بود.^{۴۹} این چرش نظر آراغون می‌باشد بیشتر در ارتباط با بلاتکلیفی سیاسی در حزب کمونیست فرانسه و بازسازی آن در این سال و پس از مرگ استالین باشد. شاید آراغون می‌پندشت که اکنون زمان مناسبی برای میدان دادن او به هنری که خوشایند مسکونیست نباشد.

در اواخر دهه ۱۹۵۰ و اوایل دهه ۱۹۶۰، دیگر هنرمندان اروپای غربی و شرقی، از جمله ولی‌سیته^{۵۰} در جمهوری دموکراتیک آلمان و نقاشان ایتالیایی مرتبط با حزب کمونیست ایتالیا، رناتو گوتوزو^{۵۱} و گابریله

(تصویر ۳) را در سالون پاییزه پاریس سال ۱۹۴۸ به نمایش گذاشت، بسیاری از مطبوعات پاریس آن را با عباراتی نظری بی‌اهمیت یا بدتر از آن کوبیدند. نقاشی فوژورن با به تصویر کشیدن زنانی عروس که یکی از آن‌ها با نگاهی ستیزه‌جویانه به بیننده می‌نگرد، عرضه نابسنده بازار ماهی پاریس را ارزیابی می‌کند. اشاره فوژورن به گرانی بیش‌از حد میزان ناچیزی از مواد غذایی است. زن سمت راست، که گویی در حال ارزیابی- های نهایی است، می‌کوشد بین نیازهای فرزند و توانایی خرید خود تعادل برقرار کند (او کیف پولش را نیز در همان دست دارد). او مجبور است به خریدن یا نخریدن غذا بیندیشد.

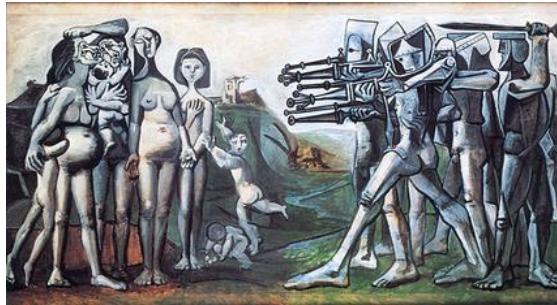
فوژورن مشقانی که کمبودهای بازار و بهاهای بالای کالا بر خانواده متوسط طبقه کارگر فرانسوی تحمیل می‌کند، را به نقد می‌کشد. همچنین گفته شده است که نقاشی او به کاهش کیفیت زندگی روزمره فرانسوی‌ها تحت کنترل روزافرون آمریکایی‌ها اشاره دارد. نقاشی‌های دیگر فوژورن، مانند نقاشی ادای احترام به آندره هوبلیه (۱۹۵۰) (تصویر ۴)، که ادای احترام دراماتیک او به یک شهید حزب کمونیست فرانسه بود، از ترکیب بندی‌های موفق تری برخوردارند.^{۵۲} حزب کمونیست فرانسه، گذشته از پیکاسو، مشکلاتی در تا کردن با برخی دیگر نقاشانی که برای آن فعالیت می‌کردند نیز داشت، برای نمونه ادور پینیون^{۵۳} - که در عمل دارای تکنیک و اعوجاجات مدرنیستی بود - یا بوریس تازلیتسکی^{۵۴}، بازمانده هولوکاست که عضو حزب هم بود. ولی این نقاشی

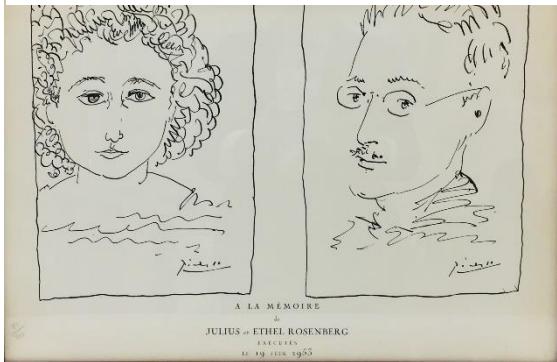
تصویر ۸ - پابلو پیکاسو، «کیوتر صلح»، ۱۹۴۹

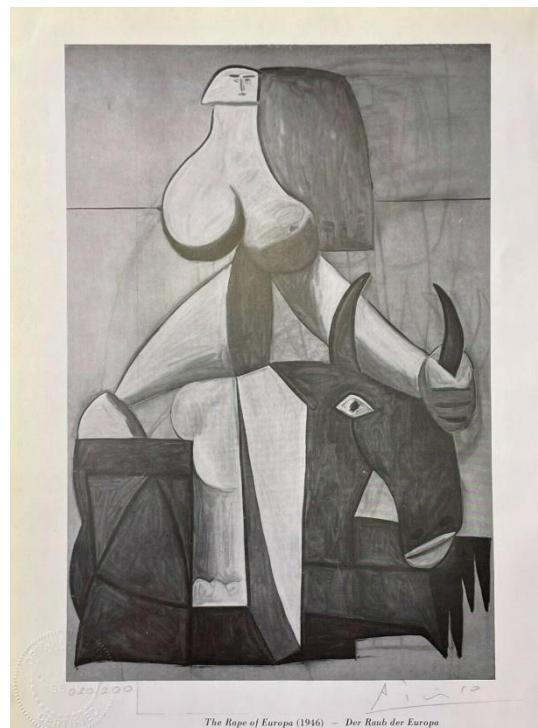
تصویر ۹ - پابلو پیکاسو، «گرنیکا»، ۱۹۳۷

تصویر ۱۱ - پابلو پیکاسو، «کشتار در کره»، ۱۹۵۱

تصویر ۱۲ - پابلو پیکاسو، «روزبیرگ‌ها»، ۱۹۵۳

تصویر ۱۰ - پابلو پیکاسو، «تجاویز به اروپا»، ۱۹۴۶

اوقات فراگت در ساحل دریا به تصویر می‌کشید، و همچنین در اثر مبتکرانه‌اش «بحث» (۱۹۵۹-۱۹۶۰) (تصویر ۷)، به موضع ضد فاشیستی و ضد جنگ ادامه داد. عناصر کلاژ بکار رفته در آخرين اثر کاغذ چسبانده^{۵۴} عیان، در ادای احترام به دوستش پیکاسو، در جمهوری آلمان بسیار تأثیرگذار شد. تابلوی بحث، که شهر وندان و اعضای حزب را در حال بحث در مورد چالش‌های پیش روی سوسیالیسم دولتی به تصویر می‌کشد، به یک ژانر رسمی نقاشی در جمهوری دموکراتیک آلمان بدل شد. گتوزو در سال ۱۹۵۵ عضو وابسته^{۵۵} فرهنگستان هنر^{۵۶} برلین شد، و هرچند در ایتالیا ماند، هنر خود را در آلمان شرقی به نمایش گذاشت. گابریله موجی، از دیگر نقاشان وابسته به حزب

موچی^{۵۱}، رئالیسم سوسیالیستی را به عنوان سبکی پذیرفتند و شروع به بکارگیری عناصر و تکنیک‌های مدرنیستی چون ظاهر کولاژ مانند، یا کنار گذاشتن پرسپکتیو خطی در آن کردند. گتوزو، که سیسیلی بود، در اوخر دهه ۱۹۳۰ زمانی که حزب به صورت زیرزمینی فعالیت می‌کرد، به حزب کمونیست ایتالیا و بعدها به نهضت مقاومت پیوست. وی با رد آگاهانه دستورات ژданو، در سال ۱۹۴۶ به همراهی امیلیو دو دوا^{۵۲} و چند هنرمند ایتالیایی دیگر، جبهه هنرهاي جدید^{۵۳} را بنیان گذاشت که هدف آن تعقیب اهداف سوسیالیستی در نقاشی سیاسی جدیدی بود که از فرم مدرن سبک «پست-کوبیستی»، اگر نگوییم اکسپرسیونیستی استفاده می‌کرد.^[۸] گتوزو در آثاری مانند «کشتار» (۱۹۴۳) (تصویر ۱۰)، در مجموعه‌هایی که از سال ۱۹۵۵ آغاز کرد و در آن کارگان را در

تصویر ۱۳ - دیگو ریورا، «کابیوس جنگ و روایی صلح»، ۱۹۵۱

تصویر ۱۵ - شیبومبا کاندا ماتلو، «مرگ لومومبا، مپولو و اوکیتو»، ۱۹۷۴

تصویر ۱۴ - دیگو ریورا، «پیروزی باشکوه»، ۱۹۵۴

گتوزو نخستین بار در سال ۱۹۴۶، در همان سالی که با «جبهه هنرهای جدید» ارتباط یافت، در سفری به پاریس با پیکاسو ملاقات کرد، و این ملاقات‌ها در طول سالیان پس از آن به طور مکرر ادامه یافت. گتوزو یکی دیگر از دوستان پیکاسو (در کنار پل الوار^{۵۵} شاعر) بود که با ساختار حزبی چپ قدیمی اروپای غربی همسو بود. معروف است که پیکاسو به خاطر همین دوستان در واپسی‌های روزهای جنگ جهانی دوم به حزب کمونیست فرانسه پیوست. پیکاسو یکی از مشهورترین هنرمندان مدرن این دوره در غرب بود ورد دیگر دیگو ریورا^{۵۶} - که هنرمنش پیشتر با ضد فاشیسم یا چپ قدیمی پیوند خورده بود. هر دو این هنرمندان به استفاده از نقاشی خود برای حمایت از سیاست‌های اپوزیسیون چپ و مقابله با سیاست جنگ سرد ایالات متحده در کره و آمریکای لاتین ادامه دادند. هر دو از نقاشی فیگوراتیو برای ارجاع و حتی برای اظهار نظر مثبت در مورد مواضع زیبایی‌شناختی و سیاسی کمونیسم شوروی پس از ۱۹۴۵ استفاده کردند.

پیکاسو تقریباً برای همه طیف‌های سیاسی، مشکل بزرگی بود، چه برای غرب و چه برای اتحاد جماهیر شوروی. او مانند گتوزو، پل بر شکاف فرهنگی جنگ سرد بود. او عضو جدید حزب کمونیست فرانسه در دهه ۱۹۴۰ بود، و برای «جنبش صلح»^{۵۷} جدید ایجاد شده تحت حمایت شوروی در سال ۱۹۴۹ تصویری نمادین ساخت. «گنگره‌های ملی» این جنبش، منحصراً در شهرهای بزرگ اروپای غربی برگزار شد؛ این واکنش ضد نظامی اتحاد جماهیر شوروی به تشکیل ناتو در همان سال بود. «کبوتر صلح» پیکاسو (تصویر ۸) در سراسر اروپای شرقی در

کمونیست ایتالیا، در مدرسه هنری^{۵۸} وايسنژ^{۵۹} در برلین شرقی تدریس می‌کرد.

نفوذ گستردگی گتوزو در آنجا را می‌توان در چرخش آلمان شرقی علیه ژданویسم^{۶۰} سنتی موثر دانست. چندین تک نگاری آلمانی درباره هنر او در جمهوری دموکراتیک آلمان منتشر شد، از جمله کتاب جان برگر^{۶۱} (۱۹۵۷) که توسط ولغانگ مارتینی^{۶۲} ترجمه شد، و کتاب دیگر اثر منتقد لایپزیکی، لوثار لانگ^{۶۳} در سال ۱۹۷۵. گتوزو نمایشگاه‌های مروری در نیویورک و همچنین در موزه پوشکین و همیتاژ روسیه داشت؛ از این رو^{۶۴} گفته می‌شد که هنر او پایش را از پرده آنهنین^{۶۵} بیرون گذاشت. دوست رمان‌نویس او، آبرتو موراویا^{۶۶} درباره نقاشی‌هایش چنین اظهار نظر می‌کند:

حال و رفتار افراد در تصاویر گتوزو، حالات و رفتار مردان و زنانی نیست که می‌خواهند حرکت کنند و می‌دانند چرا با اراده آزاد خود حرکت می‌کنند، بلکه رفتار افرادی است که توسط یک عامل ابدی برخلاف خواست خود با به جلو رانده شدن مجبور به حرکت می‌شوند. [...] از این رو مردم در آثار گتوزو مانند احساسی پرتاب شده در اغتشاش هستند که طوفان آنها را با خود می‌برد، یا در اثر انفجار به همه جهات پرتاب می‌شوند. از این دید گتوزو یک مارکسیست واقعی است. او قاطع‌انه باور دارد که بازنمایی واقعیت کافی نیست. او باید حرکت و انگیزه دیالکتیکی را وارد واقعیت کند.^{۶۷}

بود). پیکاسو بدین خاطر با توبیخ حزب کمونیست فرانسه و مقامات شوروی مواجه شد. بار و روزنامه‌نگاران آمریکایی مانند جوزف باری^{۷۹}، پیکاسو را - متمایز از هنرمند بودنش - انسانی ساده لوح و پیرور منفعل سیاست‌های کمونیستی تصویر می‌کردند.^[۱۴]

پیکاسو افرون بر ادای احترام ستایشگر اما بد تعبیر شده خود از استالین، آثار شدیداً انتقادی دیگری در واکنش به اقدامات ایالات متحده پس از سال ۱۹۴۶ آفرید. برای نمونه، اثر وی، *تجاور به رویا* (۱۹۴۶) (تصویر ۱۰)، که در همین سال کشیده شد را نقد پیکاسو به حضور رو به گسترش ایالات متحده در فرانسه، و نمونه باز آن، باز شدن بازارهای فرانسه به روی محصولات آمریکایی و متعاقب آن بخشدگی بدھی‌های جنگی فرانسه تحت توافقنامه بلوم-برنز^{۸۰} در سال ۱۹۴۶ تعبیر کردند. معروف‌ترین این دست آثار، کشتار در کره (تصویر ۱۱)، است که در سالون می^{۸۱} پاریس در سال ۱۹۵۱ به نمایش درآمد. این نقاشی به

تصویر ۱۶ - شیبومبا کاندا ماتولو، «استقلال لومومبا»، ۱۹۷۴-۱۹۷۳.

تصویر ۱۷ - لوک توبیمان، لومومبا، ۲۰۰۰

همه‌جا حاضر شد و او تا دهه ۱۹۶۰ تفاسیر تازه‌تری از آن را منتشر کرد. او در دهه ۱۹۵۰ حضوری فعالانه در جهت اهداف استالینیستی داشت. آثار خود را در موزه پوشکین در مسکو در سال ۱۹۵۶ به نمایش گذاشت.^[۱۰] البته، خلی بـ نمایشگاه‌های متروی اختصاص داده شده به پیکاسو در غرب یا شرق وارد نیامد، حتی در دهه ۱۹۶۰ که سرکوبگرانه‌ترین دوره در کشورهای بلوک شرق بود.

در طول جنگ سرد، پیکاسو به یک نماد مناقشه‌برانگیز هنرمند مدرن قائم به ذات^{۸۲} تبدیل شد. در فضای سخت فزانیده ضدکمونیستی در ایالات متحده در دهه ۱۹۵۰، همسوی صریح او با کمونیسم، برای بسیاری از آمریکایی‌ها عمیقاً مشکل‌ساز شده بود. در پی نخستین نمایش متروی او در موزه هنرهای مدرن^{۸۳} نیویورک در سال ۱۹۳۹، این نهاد دو نمایشگاه دیگر را در سال‌های ۱۹۴۶ و ۱۹۵۷ به آثار این هنرمند اختصاص داد. سیاسی‌ترین و صریحاً ضد فاشیستی ترین تفاسیر او در مورد دوران جنگ اسپانیا، یعنی «گریزیکا» (تصویر ۹) و سری حکاکی‌های «رویا و دروغ فرانکو»^{۸۰} (۱۹۳۷) وی قبلًا جزو نمایشگاه ۱۹۳۹ موزه هنرهای مدرن بود. پیکاسو در اعلام پیوستن خود به حزب کمونیست فرانسه، بیانیه کوتاهی با عنوان «چرا کمونیست شدم» را در سال ۱۹۴۴ در ایالات متحده (هم در نشریه توده‌های نو)^{۸۱} و هم در نشریه درک هنر^{۸۲} منتشر کرد. این بیانیه ظاهراً شگفتی یا حتی توجه چندانی را در دنیای هنر آن زمان بر نینگیخت؛ آفرید بار^{۸۳}، متصدی موزه هنرهای مدرن، به وابستگی سیاسی جدید پیکاسو در کتاب منتشر شده موزه در سال ۱۹۴۵ اشاره کرد.^[۱۱]

به زودی چالش‌های اعتیار هنر مدرن از سوی هر دو جناح راست و چپ آمریکایی بالا گرفت. تبدیل شدن پیکاسو به سوژه سوء‌ظن های جناح راست درباره ارتباط هنر مدرن با سوسیالیسم دولتی سبک شوروی از سال ۱۹۴۸ و با اظهار انتظار تند جورج آ. دوندرو^{۸۴}، نماینده ایالتی میشیگان آغاز شد. دوندرو در یک سخنرانی در مجلس نمایندگان ایالات متحده در سال ۱۹۴۹ پیکاسو را به عنوان «قهرمان همه خل و چل‌ها^{۸۵} در هنر به اصلاح مدرن» معرفی کرد. پیکاسو توسط اداره تحقیقات فدرال ایالات متحده (FBI) مورد بازجویی قرار گرفت.^[۱۲] چپ قدیمی آمریکایی نیز به پیکاسو حمله کرد؛ انعکاس اتهام «انحطاط» مطرح شده توسط منتقدان شوروی علیه هنر مدرن، در گفتمان آمریکایی این دوره مشهود است. راکول کینت^{۸۶}، عضو حزب کمونیست ایالات متحده، پیکاسو را به عنوان نخبه‌گرا محکوم کرد که به دلیل در دسترس نبودن هنرشن، برای مردم گرایی^{۸۷} کمونیسم مناسب نیست.^[۱۳] برخی از نمایشگاه‌های آمریکایی لغو شدند و آثار پیکاسو از مجموعه‌های عمومی برداشته شد. آفرید بار، تحت فشار فزانیده کنت، دوندرو و دیگران قرار گرفت. از آجایی که موزه هنرهای مدرن خود زیر تاخت قرار گرفت، بار به همکاران موزه خود اظهار کرد که هنر پیکاسو با هنر ترویج شده توسط دولت شوروی مطابقت ندارد. این امر زمانی آشکار شد که آمریکایی‌ها از پیامدهای ایجاد شده در فرانسه و اتحاد جماهیر شوروی به دلیل پرتره انگشت نمای پیکاسو از استالین^{۸۸} (طرح یادبودی که پیکاسو آن را در ۱۹۵۳ تکمیل نمود) آگاهی یافتند. این پرتره در صفحه نخست نوشتۀ‌های فرانسوی منتشر شده بود (پیکاسو در سال ۱۹۴۹ نیز طرح تیریکی به مناسبت ۷۰ سالگی استالین کشیده

«رئالیسم جدید» می‌دانستند که ممنوعیت استالینیستی علیه فرم مدرنیستی را رد می‌کرد. گابریله موجی، نقاش ایتالیایی و همکار گتوزو، بعدها اظهار داشت که هنر پیکاسو نباید به دسترسی‌ناپذیری مورد ادعای برخی باشد، و این از آن رو بود که مقامات ایتالیایی نقاشی کشtar در کره را با اظهار آنکه ممکن است برای دولت متخد آنها برخورنه باشد، از نمایشگاه رم در سال ۱۹۵۳ حذف کردند.^[۱۶]

پیکاسو، مانند فروژون، از شدت انتقاد خود از ایالات متحده نکاست و در سال ۱۹۵۳ به یادبود روزنبرگ‌ها، آنها را به تصویر کشید. (تصویر ۱۲) آثار هنری هنر نیویورک آسان تر کرده بود که او را به عنوان مهجور و برای دنیای پیر رد کنند، هرچند از گفتمان چنین برمی‌آید که این اظهارات منفی نه براساس محتوای سیاسی، بلکه براساس «شکست‌های فرمالیستی آثار متأخر او بود. در پایان می‌توان حدس زد که کدام جنبه از پیکاسو دردرسازتر بوده و منجر به ارزیابی نهایی و منفی از هنر متأخر او شده است. تأثیرگذارترین منتقد هنری آمریکایی در آن دوره، کلمانت گرینبرگ، در بیست سال آینده مکرراً درباره هنر متأخر پیکاسو اظهار نظر می‌کرد (آخرین مقاله او در مورد پیکاسو به سال ۱۹۸۰ برمی‌گردد). گرینبرگ در نوشته خود پیکاسو را به عنوان حلقه اصلی بین هنر آمریکایی و مدرنیسم اروپایی، و حتی به عنوان شخصیتی که باعث دورشدن هنر آمریکا از سنت‌های اروپایی می‌شود، ترسیم می‌کند. گرینبرگ در بررسی که از نمایشگاه موری ۱۹۵۷ موزه هنرهای مدرن، برای مجله هنرها می‌نویسد، سن بالای پیکاسو را به

تصویر ۱۹ - موزاییک یادمانی میدان استقلال لواندا، ۲۰۰۲

تصویر ۲۱ - موزاییک یادمانی میدان استقلال لواندا، ۲۰۰۲

عنوان واکنش پیکاسو به حمله غافلگیرانه به رهبری آمریکا در جنگ کره که طی آن غیرنظمیان، زنان و کودکان کره‌ای کشته شدند، یا تبعیض هماهنگ حزب کمونیست فرانسه نسبت به فوژورن، و تلاش پیکاسو برای رفع آن در نظر گرفته شده است. این نقاشی را گرینیکای جدید (که در آن آمریکا جایگزین آلمان شده) یا به عنوان محاکومیت قساوت و خشونت‌های مورد حمایت دولت قلمداد کرده‌اند.^[۱۵] این نقاشی دنیا هنر نیویورک را کاملاً مبهوت کرد، در حالی که پیکاسوی کمونیست بی‌دغدغه، به فروش آن در گالری ساموئل کوتز^{۸۲} ادامه می-داد. با وجود ترکیب بندی سردستی، پیکاسو در این اثر، ارجاعات هنری-تاریخی متعددی به گویا^{۸۳} و مانه^{۸۴} و به گرینیکای خودش داشته و کوشیده است فرم‌های کوبیستی یا هندسی را با این پیکرها ادغام کند. سربازان آمریکایی در سمت راست به طرز غربی زره پوشیده‌اند. پیکاسو مطمئناً از برتری فنی نیروهای مسلح ایالات متحده در دهه ۱۹۵۰ بود. چندان دشوار نیست حدس بنیم که پیکاسو با استفاده از این اشکال قدیمی جنگ و خشونت، قصد داشته تشکیلات نظامی ایالات متحده را در موضع درگیری‌های جنگ سرد «گرم»^{۸۵} مانند جنگ کره، غیرممدن، وحشی و بی‌رحم نشان دهد. این نقاشی علیرغم محتوای انتقادی‌اش، به دلیل اشکال مدرنیستی آن در بلوك شرق نیز بحث برانگیز بود. برای نمونه، تبادل نظر گسترده‌ای در مورد این نقاشی در مجله هنری هنرهای تجسمی^{۸۶} آلمان شرقی در ۱۹۵۶-۱۹۵۵ صورت گرفت؛ چندین نویسنده در دفاع‌های جانانه‌ای خود از اثر پیکاسو، آن را

تصویر ۱۸ - موزاییک یادمانی میدان استقلال لواندا، ۲۰۰۲

تصویر ۲۰ - موزاییک یادمانی میدان استقلال لواندا، ۲۰۰۲

فرانسه، بریتانیا و ایالات متحده بود. [۱۸] (مکان نگهداری فعلی این نقاشی اخیراً دوباره محل پرسش شده است؛ شایعه شده بود که این اثر توسط مأوه در جریان انقلاب فرنگی در چین ویران شده است، یا در مجموعه‌های موزه پوشکین مسکو وجود دارد، که شق دوم رد شده است. [۱۹] تابلوی کابوس جنگ در کنار تابلوی دیگر ریورا در دوران جنگ سرد یعنی پیروزی پاشکوه (۱۹۵۴) (تصویر ۱۴)- که اعتراضی است به کودتای نظامی مورد حمایت سیا در گواتمالا در همان سال و برکناری رئیس جمهور منتخب، خاکوبو آربنزا گوزمان^{۹۰}- در حکم محکومیت صریح و تمام عیار سیاست خارجی آمریکا است؛ برای نمونه، در این تابلو، ریورا، جان فاستر دالس^{۹۱}، وزیر امور خارجه ایالات متحده را در حالی به تصویر می‌کشد که بمبی با چهره آیزنهاور^{۹۲} بر آن را در دست دارد و اجساد کودکان گواتمالایی او را احاطه کرده است.^{۹۳} این نقاشی‌های ریورا بسیار بیشتر از تابلوی کشتار پیکاسو، به مثابه کاریکاتورهای سیاسی یا هجوی عمل می‌کنند؛ زیرا هم عملکرد سیاست خارجی ایالات متحده و هم سودجویی شرکت یونایتد فروتس^{۹۴} ایالات متحده را به سخره می‌گیرند (در نتیجه نشان می‌دهند که این دو به شدت به هم مرتبط هستند). افزون بر این، آنها دیدگاه مثبتی به واقعیت «دیالکتیکی» که رئالیسم سویالیستی خواستار آن بود، ندارند. همچنین آن درهم آمیختگی^{۹۵} پیچیده نقوش آمریکایی میانه^{۹۶} و فرم‌ها و ساختارهای مدرنیستی که نقاشی دیواری شرکت رادیویی آمریکا/مرکز راکفلر^{۹۷} ریورا را به همان اندازه سیاسی‌بودن به عنوان هنر مدرن بر جسته مینماید، در این دو اثر غایب است. البته نقاشی دیواری مرکز راکفلر در سال ۱۹۳۴ توسط شرکت رادیویی آمریکا در نیویورک با رنگ پوشانده (و در نتیجه نابود شد).

ریورا از نخستین حضورش در صحنه ملی در مکزیک، زمانی که خوزه واسکونسلوس^{۹۸}، وزیر آموزش عمومی، نخستین سفارش‌های عمومی خود را در دهه ۱۹۲۰ به او داد، رابطه‌ای پر پیچ و خم با حزب کمونیست مکزیک داشت. این واقعیت که هیچ یک از دولت‌های پسا-انقلاب در مکزیک، حتی در طول جنگ سرد، هرگز به اتحاد جماهیر سوری و ساختار حزبی آن وابسته نبودند، نشان‌دهنده بی‌طرفی پایدار مکزیک در قبال استالین است. این چپ‌بی‌طرف مکزیکی احتمالاً میراث لازرو کاردناس^{۹۹}، رئیس جمهور این کشور از ۱۹۴۰ تا ۱۹۴۰ است که لئون تروتسکی تبعید شده را، شاید به عنوان وسیله‌ای برای فاصله‌گرفتن از استالین در صحنه جهانی پذیرفت. ریورا با تروتسکی در مکزیک متحده و با او دوست شد، اما این دو، شاید به دلیل اختلافات سیاسی، پیش از ترور تروتسکی توسط کاگ‌ب.^{۱۰۰} در ۱۹۴۰ در مکزیک (که گفته می‌شود با کمک دیوید سیکاهاپروس^{۱۰۱}، نقاش و هادار استالین صورت گرفته^{۱۰۲}، و در صورت درستی این موضوع، اثباتی خواهد بود بر فعالیت کامل استالینیست‌ها در مکزیک) از هم جدا شده بودند.

پس از این حوادث تکان‌دهنده و دخالت فزاینده سیا در آمریکای لاتین در طول دهه ۱۹۵۰ ریورا در آثار «پیروزی شکوهمند» و «کابوس جنگ و رویای صلح» به این نتیجه رسید که خود آمریکای لاتین در محاصره است. ریورا در تفسیر خود از مداخله آن زمان ایالات متحده در گواتمالا در «پیروزی شکوهمند»، مایل است از جایگاهی که در مکزیک دارد حس همبستگی پان-آمریکایی^{۱۰۳} با آن ملت ایجاد کند.

تصویر ۲۲ - زیگمار پولک، «فرمان قدرت‌های فرادست: گوشه بالا

سمت راست را سیاه کنید!»، ۱۹۶۹

عنوان شاخصی برای گستردگی تولید هنری او از یکسو و همچنین افول او از دیگر سو مطرح می‌کند. و این موضوع را در تمرکز (اشتباه) نمایشگاه بر هنر پس از گرنیکای پیکاسو عیان می‌بیند.^{۱۷} از این رو، پیکاسویی که برای مؤسسات هنری نیویورک قابل پذیرش بود، پیکاسوی جوان پیش از حزب کمونیست فرانسه بود و نه پیکاسوی سیاسی گرنیکا و پس از آن. این موضوع با توجه به حضور فیزیکی نقاشی گرنیکا در نیویورک، بسیار نامناسب‌تر بود - (پیکاسو از سال ۱۹۳۹ ترتیبی داده بود که موزه هنرهای مدرن، این نقاشی را نگه دارد. این اثر در ۱۹۸۱ به اسپانیا بازگردانده شد و اکنون در موزه رنیا سوفیا^{۷۷} شهر مادرید نگهداری می‌شود). این بحث که نخستین بار توسط گرینبرگ پیش کشیده شد، به محافل هنری نیویورک تسری یافت و معمول شد که دیگر درباره اینکه نقاشی پیکاسو نمایشی از سبیعت و آسیب‌های تلخ است صحبتی نکنند. در عوض اظهارات منتقدان بر عناصر فرمالیستی نقاشی متمرکز شد. اما اغلب آنها ترجیح می‌دادند نقاشی‌های دیگری، و ترجیحاً بوم‌های اولیه پیکاسو، که می‌توان آن‌ها را در گالری‌های دیگر موزه هنرهای مدرن یافت را انتخاب کنند.

دیگو ریورا، سلبریتی هنر مدرن و چهره چپگرا، نیز مانند پیکاسو، نقاشی مهمی را در انتقاد از ارتش ایالات متحده کشید، آن هم در زمانی که جنگ کره تازه شروع شده بود. ریورا کابوس جنگ و رویای صلح (۱۹۵۱) (تصویر ۱۳) را برای موسسه ملی هنرهای زیبا^{۸۸} مکزیکوستی کشید، و با آگاهی از آنکه احتمال ارسال این اثر به عنوان بخشی از نمایشگاه هنر مکزیک در پاریس و چند شهر دیگر وجود داشته باشد، آن را در اندازه دیوارنگاره ولی با قابلیت حمل کار کرد. البته این اثر هرگز به این شهرها نرسید، چرا که موسسه ملی هنرهای زیبا تصمیم گرفت آن را برای نمایشگاه پاریس نفرست و در عوض آن را به ریورا بازگرداند، و دلیل آن به احتمال زیاد تصویرهای بسیار همدلانه او از مائو^{۸۹} و استالین، و جهت گیری سخت و خشن وی نسبت به نمادهای

رئالیستی در هنرهای تجسمی کشورهای کنگو و آنگولا را آشکارا ردیابی کرد.

برخی از جالب‌ترین آثار هنری آفریقایی در دوران جنگ سرد در کنگو و در اشاره به ظهور و تور مفروض پاتریس لومومبا^{۱۰۷}، نخست وزیر منتخب و رهبر جنبش ملی کنگو، و نخستین رهبر آفریقایی کنگو^{۱۰۸} پس از استقلال این کشور از بلژیک در سال ۱۹۶۰ پدید آمد. لومومبا در ژانویه ۱۹۶۱ به همراه دو تن دیگر از اعضای دولتش، موریس مپولو و جوزف اوکیتو اعدام شد.^{۱۰۹} مرگ او هفته‌ها پنهان نگه داشته شده بود و چینین گفته می‌شود که منافع آمریکا و بلژیک در آن نقش داشته است. شیبومبا کاندا ماتلو^{۱۱۰}، هنرمند کنگویی در مجموعه نقاشی تاریخ زئیر^{۱۱۱} (۱۹۷۳-۱۹۷۳) آثار یادبودی از لومومبا، یعنی مرگ لومومبا، مپولو و اوکیتو (تصویر ۱۵) (در ۱۷ ژانویه، با پادشاه^{۱۱۲}، لومومبا، مپولو و اوکیتو را می‌کشد) و استقلال لومومبا (تصویر ۱۶) را نقاشی می‌کند. موضوع نقاشی اخیر، سخنرانی مشهور لومومبا درباره کنگو است که در ۳۰ روزن^{۱۱۳} پس از کنارگذاشته شدن او از برنامه رسمی جشن روز استقلال، ایراد شد؛ از جمله حاضران آن روز پادشاه بلژیک بود.^{۱۱۴} شیبومبا بهوضوح لومومبا را به عنوان یک شهید معرفی می‌کند؛ شمايل نگاری مسیحی این نقاشی‌ها نیز به عناصر مسیحی‌مانندی که او به رهبر سابق نسبت می‌دهد اشاره دارد. همچنین نقاشی‌های بعدی اختصاص داده شده به لومومبا جالب توجه است، برای نمونه، در سال ۲۰۰۰، زمانی که بحث‌های عمومی در بلژیک در مورد جزئیات مرگ لومومبا که چندین دهه پیش رخ داده بود تازه آغاز شده بود، لوک تویمان^{۱۱۵}، نقاش بلژیکی، لومومبا را از روی یک عکس نقاشی کرد (تصویر ۱۷). لومومبا بطوط کلی به نمادی قدرتمند و غمانگیز از آفریقایی دوران جنگ سرد پس از استعمار تبدیل می‌شود. نقاشی‌های تویمان و شیبومبا یادآور تلحیقی عدالتی و قربانی شدن مداوم آفریقایی‌ها پس از استقلال از سلطه استعمار است.

در کشورهای دارای دولت‌های سوسیالیستی مانند موزامبیک و آنگولا، هنر سوسیالیستی-رئالیستی یادبودی عمومی در طول جنگ

تصویر ۲۴ - ارو، نیوجرسی، ۱۹۷۴

ریورا پیوستگی بصری با استالین و مائو را به عنوان بیانیه‌ای ضد استعماری به تصویر می‌کشد و هر دو چهره را به عنوان پل‌هایی به سوی همبستگی آمریکای لاتین می‌داند. در حالی که این آثار ممکن است به شدت فاقد قوه تخیل باشند، ریورا در آنها انگاشت نوپدید یک آمریکای لاتین مستقل را فرموله می‌کند، انگاشتی که به نوعی پس از جنگ سرد و حتی خود هنرمند به حیات خود ادامه داده است.

جنگ فرهنگی جنگ سرد به آفریقا نیز راه یافت، جایی که اتحاد جماهیر شوروی در پرورش سوسیالیسم دولتی به سبک شوروی در بسیاری از کشورها، حتی در طول رویدادهای مهم نشانگر استقلال کشورهای مختلف آفریقایی و آغاز دوران پسااستعماری، فعل بود. (همچنین به فصل ۲ کتاب پیشکمته میش مراجعه کنید). این کمپین در جهت تاثیرگذاری، بیش از همه در آنگولا، کنگو، موزامبیک و اتیوبی موفق بود، اما سوسیالیسم دولتی تقریباً در همه کشورهای قاره از حمایت برخوردار بود. برای نمونه دولت کوبا پس از انقلاب، ارنستو چه گوارا^{۱۱۶} را برای کمک به حمایت از سوسیالیسم در طول دوره بحران سیاسی کنگو در سال ۱۹۶۵ به این کشور فرستاد. تاریخ مدرنیسم در آفریقا موضوع مهم و بسیار پیچیده‌ای است که در نمایشگاه به شدت تاثیرگذار «قرن کوتاه: جنبش‌های استقلال و آزادی در آفریقا ۱۹۴۵-۱۹۹۴»^{۱۱۷} به نمایشگاه گردانی اکووی بیزور^{۱۱۸} در ۲۰۰۱ مورد بررسی قرار گرفت. [۲۰] در راستای ناچیز شمرده شدن رئالیسم سوسیالیستی در تاریخ هنر غرب، این نمایشگاه تا حد زیادی از مطرح کردن موضوع هنر آفریقایی تحت حمایت دولت در طول این دوره پرهیز کرد. با این حال، به عنوان نمونه‌ای از گسترش درگیری جنگ سرد در فرهنگ بصری آنجا، می‌توان ترویج کلی نقشایه‌ها و موضوع سوسیالیستی-

تصویر ۲۳ - اوگن شونبک، «مائو زدونگ»، ۱۹۶۵

تصویر ۲۵ - زنگ گوانگ چی، نیویورک (مجسمه آزادی)، ۱۹۷۹

تصویر بودند که انتزاع ایالات متحده به همان صورت پس از ۱۹۵۰ خود، برخلاف هنر فیگوراتیو یا رئالیستی، وضعیتی از خود مختاری و فاصله داشتن از ارجاعات خام به اهداف صریح سیاسی را حفظ کرده است. ایرینگ سندرلر^{۱۲۰} در کتاب تاریخ اکسپرسیونیسم/انتزاعی^{۱۲۱} خود در سال ۱۹۷۶، انتزاع ایالات متحده را چیزی نه کمتر از یک «پیروزی» توصیف کرد.^{۱۲۲} نانسی چاچک^{۱۲۳} استدلال کرده است که با اتخاذ یک ضدکمونیسم داخلی شدید در ایالات متحده و تبدیل شدن هنر مدرن به هدف سیاسی کارتی^{۱۲۴} و دوندرو، منتقدان هنری، نمایشگاه‌گران‌ها و جوزف مک کارتی^{۱۲۵} را در تلاشی آوانکار در نیویورک ارتقا دادند. اینکاشت‌های مارکسیستی یا تروتسکیستی رادیکالیسم سیاسی دست زدند که پیشتر با نقاشی آوانکار یا انتزاعی در نیویورک ارتباط یافته بود. در عوض، نقاشی انتزاعی با انگاشت تعمیم یافته [آراز] دگراندیشی فرهنگی اگزیستانسیالیستی، یا آنچه چاچک آن را «رادیکالیسم جدید»^{۱۲۶} می‌نامد، مرتبط بود. برای مدتی، دولت ایالات متحده، چپ‌گرایی یا سوسیالیسم «راه سوم»^{۱۲۷} که به تازگی با اکسپرسیونیسم انتزاعی مرتبط شده بود را در برانگیختن حمایت از ایالات متحده در میان روش‌فکران چپ‌گرای غیرحربی رو به رشد در اروپای غربی (عمدتاً در ایتالیا و فرانسه) و احتمالاً در اتحاد جماهیر شوروی مفید یافت.^[۲۳] آژانس اطلاعات ایالات متحده^{۱۲۸} در ۱۹۵۳ با آغاز به پایان رسیدن طرح مارشال تأسیس شد. هدف آن تا حدی مقابله با ادعاهای ضد آمریکایی جنبش صلح تحت حمایت شوروی؛ ترویج جنبه‌هایی از فرهنگ آمریکایی در اروپا به منظور رد این ادعاهای آنگونه که استدلال شده است، برای جلب همداستانی با ایالات متحده، به ویژه در میان چپ‌های منتقد استالین بود. شورای بین‌المللی^{۱۲۹} موزه هنرهای مدرن که در همان سال به عنوان یک ابتکار عمل غیررسمی به اصرار نلسون راکفلر^{۱۳۰} تأسیس شد، قرار بود جایگزین «برنامه بین‌المللی»^{۱۳۱} سابق شود. در یک نقطه زمانی کلیدی در دهه ۱۹۵۸، آژانس اطلاعات ایالات

سرد برای تجلیل از رهبری سیاسی و رویدادهای پیرامون جنبش‌های استقلال ملی ایجاد شد. شاید شناخته شده ترین آثار از این دست در آنگولا، مجسمه یادمانی آگوستینیو نتو^{۱۱۵} (۲۰۰۲)، نخستین رئیس جمهور آنگولا (۱۹۷۹-۱۹۷۵)، در رهبر حزب سوسیالیست «جنبس مردمی برای آزادی آنگولا»^{۱۱۶}، در میدان استقلال پایتخت آن، لواندا، باشد. این بنای تاریخی همچنین در نقوش سوسیالیستی-رئالیستی و میلیتاریستی متعارف سنتی خود، پیوندهای انتزاعی را از اتحاد جماهیر شوروی را آشکار می‌کند (او در سال ۱۹۷۹ در مسکو درگذشت)، و تصویر تندیس گونه‌ای از نتو با مشت بلند کرده و راست ایستاده بر پایه‌ای بلند را به نمایش می‌گذارد. موزاییک‌های دیواری بزرگ اندازه، پایه‌گرد را ترنین می‌کند. (تصویر ۱۸-۲۱). همانطور که در عکس‌های اخیر این بنای تاریخی مشهود است، قسمت‌هایی از این موزاییک‌ها با رشتاهی از نور، برجسته و بر آن تاکید شده تا در تاریکی بیشتر نمایان باشند. سه موزاییک جداجانه، یک گروه از سربازان آفریقایی در لباس سربازی و مبارزان استقلال را نشان می‌دهند که سلاح‌های خودکار را تکان می‌دهند و صف مقدم حمله را هدایت می‌کنند؛ زنی خندان به همراه فرزندش به سوی نتو اشاره می‌کند. پشت سر او، جمعیت پلاکاردها و پرچم‌های آنگولا را تکان می‌دهند، و در سمت چپ او تصویر بزرگی از کبوتر صلح پیکاسو متعلق به دهه ۱۹۵۰ وجود دارد. موزاییک پایانی، دراماتیک‌تر از همه، صحنه‌ای از آفریقایی-های بردۀ شده را به تصویر می‌کشد، برخی در رنج و تacula، برخی دیگر در غل و زنجیر که پای پیاده به سمت کشتی برده‌ای در دور دست هدایت می‌شوند. بر فراز این پیکره‌ها، مردی در مقیاس بزرگ با سینه پیکره نتو نگاه می‌کند. از این رو، در این اثر یادمانی، نتو در جایگاه نقطه اوج تاریخ استعماری منطقه و همچنین آزادی بخش آنگولایی‌ها قرار گرفته است. دلیندا کولیر^{۱۱۷} در مورد دیگر بناهای یادبود و نقاشی‌های دیواری اختصاص یافته به نتو در آنگولا و همچنین آزادی بخش آنگولایی‌ها در گفتنه است. همانگونه که وی خاطرنشان نموده، این بناهای یادبود رسمی معمولاً به افراد مشخصی منسوب نیست؛ زیرا بسیاری از هنرمندانی که روی آنها کار کرده‌اند اکنون یا از به رسمیت شناختن این پروژه‌ها به عنوان کار خود یا خودداری می‌کنند و یا این کارهای سفارشی دوران جنگ سرد را تکذیب می‌کنند. این تردید از سوی هنرمندان ممکن است با بحث‌های بزرگ‌تر درباره هنر آفریقایی و تغییر انگاشتها درباره آنکه هنر مناسب آنگولا و همچنین آفریقا چه چیز را باید مطرح کند، مربوط باشد.^[۲۱]

هنر آمریکا و جنگ سرد

در اوایل جنگ سرد، وضعیت هنر و سیاست در ایالات متحده بسیار پیچیده بود که این موضوع قویاً مورد بحث مورخان هنر قرار گرفته است. در دهه ۱۹۷۰، منتقدان و مورخان هنر آمریکایی استدلال کرده‌اند که سیاسی‌شدن هنر در ایالات متحده نیز رخ داده است، و تمرکز آنان بر استفاده دولت از نقاشی انتزاعی آمریکایی در مقیاس بزرگ در دهه-های ۱۹۴۰ و ۱۹۵۰ بود - یعنی جنبشی که به عنوان اکسپرسیونیسم انتزاعی^{۱۱۸} شناخته می‌شود.^{۱۱۹} پیش از این موج مطالعات تجدیدنظر طلبانه در دهه ۱۹۷۰، مورخان هنر ایالات متحده گویا بر این

در بازار هنر بین‌المللی بازتعریف شد. با این وجود، همانطور که به چپ اروپایی ارائه شد، این پیروزی فرهنگی از جانب ایالات متحده، با فلسفه اخیر اروپا و انگاشت دگراندیشی سیاسی فردی و ضد جمعی اگزیستانسیالیسم (چپ مستقل) مرتبط بود.^[۲۸]

برخی از تاریخدانان هنر، چرخش به سوی چپ مستقل در اواخر دهه ۱۹۴۰ و ۱۹۵۰ را به یک «ایدئولوژی لیبرال» جدید و مسلطِ جنگ سردا ایالات متحده مرتبط کردند، یا ادعا کردند که در نخستین سال‌های پس از جنگ، لیبرالیسم به طور یکپارچه هرگونه مخالفت از سوی چپ آمریکا و هنرمندان چپ را از آن خود کرده و خشنی ساخت. با این حال، نانسی چاچک، مورخ هنر، اهمیتِ فرهنگی تبعید جامعه‌شناسان مکتب فرانکفورت^[۱۲] (لو گوتال^[۱۳]، هربرت مارکوزه^[۱۴]، اریش فروم^[۱۵]، و تئودور آدورنو^[۱۶] (که همراه با هانا آرنت^[۱۷]، آشنایی نزدیک با کار دوست متوفی خود والتر بنجامین^[۱۸] داشتند) به ایالات متحده در این سال‌ها را مطرح می‌کند. این روشنگران، در پستهای دانشگاهی خود ایده‌های جدیدی از مارکسیسم غربی (که اغلب «پسامارکسیسم» نامیده می‌شود) را به دانشگاه‌های ایالات متحده آورند^[۱۹] که مبتنی بر بیان فرهنگی و اشکال مدرنیستی ادبیات، موسیقی و هنرهای تجسمی بود. آنها افزون بر این به درک آمریکایی‌ها از پدیده فاشیسم و بعد مرتبه با هولوکاست در طول جنگ جهانی دوم در اروپا کمک کردند.^[۲۰] این آگاهی رو به رشد باعث شد برخی مانند بارت نیومن^[۲۱] دریابند که برای نمونه شیوه‌ها و اهداف هنر متعهد^[۲۲] یا مخالفتی که سورثالیست‌ها دنبال می‌کردند در خلال به قدرت رسیدن فاشیسم قاطعانه شکست خورده بود. هنرمندانی مانند نیومن قبلًا شروع به جستجوی شیوه‌های بدیل در هنر بصری، مانند انتزاع کامل، به عنوان ابزاری برای یک انگاشت فردی تغییر سیاسی خارج از محدودیت‌های چپ قدیمی کرده بودند. نیومن و دیگران همچنان به تعهد به عنوان یک جبهه کلیدی از هنر مدرن نگاه می‌کردند. این بازتعریف فکری و هنری هنر مدرن متعهد در ایالات متحده، در جنگ فرهنگی دوران جنگ سرد ایالات متحده برای مدتی در اروپا و حتی خود اتحاد جماهیر شوروی (که آزادس اطلاعات ایالات متحده در سال ۱۹۵۹، دگربار نقاشی اکسپرسیونیسم انتزاعی آمریکایی را در «نمایشگاه ملی»^[۲۳] مسکو به نمایش گذاشت) بسیار مفید افتاد. اما در سال ۱۹۶۱، نمایشگاه سیار دیگری به نام «نقاشی پیشناز آمریکایی»^[۲۴] صراحتاً اعلام کرد که این سبک هنری نه به دگراندیشی^[۲۵] بلکه مربوط به تجربه کردن فرم است.^[۳۰] در ۱۹۶۴ این ویژگی «بهترین» نقاشی آمریکایی معاصر، حکم رهنمود را برای هنر امریکایی پیدا کرد. این میراث فرهنگی دیگری از جنگ سرد است که در دوران پس از آن نیز باقی ماند.

نقاشی سیاسی دوران جنگ سرد در غرب

مسلمان بسیاری از هنرمندان از همداستانی با شکاف مطلق جنگ سرد در ایدئولوژی نقاشی، «رئالیسم سوسیالیستی» فیگوراتیو در کشورهای سوسیالیستی شرق و اتحاد جماهیر شوروی، و «انتزاع» فرم‌الیستی یا سبکی^[۲۶] در غرب سرمایه داری، و کشورهای اقماری که

متحده با شورای بین‌المللی برای نمایش و ترویج نقاشی اکسپرسیونیستی انتزاعی در اروپا به همکاری پرداختند؛ نمایشگاه‌های پیشین برنامه بین‌المللی، از نظر نوع هنر عالی آمریکایی^[۲۷] که در خارج از کشور برگزار می‌شد، متنوع‌تر بودند، مانند نمایشگاه دوازده نقاش و مجسمه‌ساز مدرن آمریکایی^[۲۸] در سال ۱۹۵۳، که شامل نقاشان فیگوراتیو اولیه آمریکایی بود.^[۲۹] آغاز نمایشگاه‌های سیار عده اکسپرسیونیسم انتزاعی و جکسون پالک^[۳۰] نیز اندکی پس از مرگ پالک در یک تصادف اتومبیل در آگوست ۱۹۵۶ آغاز شد. تمرکز رسانه‌های ایالات متحده بر مرگ او- که به عنوان یک «خودکشی اگزیستانسیالیستی» توصیف شده است- پالک را به معروف‌ترین نقاش اکسپرسیونیسم انتزاعی تبدیل کرد و متصدیان موزه هنرهای مدرن را در تصمیم خود برای مطرح کردن او به عنوان یک نقاش کارکشته معاصر متاثر از اروپا در خارج از کشور راسخ ساخت.

در اواخر دهه ۱۹۵۰، برنامه بین‌المللی، نمایشگاه‌های نقاشی اکسپرسیونیستی انتزاعی آمریکایی را به نقاط فراوانی فرستاد. برای نمونه، هنر مدرن گالری تیت^[۳۱] در نمایشگاه ایالات متحده که نمایش آثاری از مجموعه‌های موزه هنرهای مدرن در لندن را در برنامه داشت، در دوازده شهر دیگر اروپا از جمله وین و بلگراد به نمایش درآمد. در سال‌های ۱۹۵۹-۱۹۵۸، نمایشگاه‌های دوگانه موزه هنرهای مدرن، یعنی نقاشی امریکا جدید^[۳۲] و جکسون پالک^[۳۳] در هشت شهر اروپایی از جمله مادرید، آمستردام و برلین به نمایش درآمد. نمایشگاه و کاتالوگ پالک او را به عنوان یک نقاش اگزیستانسیالیست یا اروپایی شده^[۳۴] معرفی نمود. نمایشگاه «نقاشی آمریکایی جدید» گام دیگری را برداشت، او و دیگر دیگر نقاشان اکسپرسیونیست انتزاعی را با دموکراسی مرتبط کرد. در آلمان غربی نیز ورن ھفمن^[۳۵]، نمایشگاه-گردان نمایشگاه بین‌المللی جدید ڈکومینتا^[۳۶] در کاسل، نیز نقاشی کنشی^[۳۷] و به ویژه نقاشی‌های اکسپرسیونیسم انتزاعی آمریکایی را محور نمایش خود در سال ۱۹۵۹ قرار داد.^[۳۸] هفتمن در این نمایشگاه برای برجسته کردن نقاشی‌های پالک (در مجموع ۱۶ اثر)، ویلى باومایستر^[۳۹]، هنرمند آلمانی، و دو نقاش فرانسوی، نیکلاس دو استال^[۴۰] و آفرید وولز، و برقرار کردن ارتباطی میان آنها، گالری‌های ویژه‌ای را به آثار این هنرمندان اختصاص داد. این ڈکومنتای هفتمن همچنین شامل نقاشی‌های دیگری از نقاشان آمریکایی، هلن فرانکتالر^[۴۱]، رابت مادرول^[۴۲]، مارک روتکو^[۴۳]، کلیفورد استیل^[۴۴]، ویلم دکونینگ^[۴۵] و فیلیپ گاستون^[۴۶] بود. یک منتقد بریتانیایی نقاشی جدید آمریکایی را «الهام‌بخش» نامید، ولی همزمان نمایش گسترده آن در اروپا را «تهاجم» توصیف کرد.^[۴۷] در رابطه با این اتهام، برای نمونه ڈک این نکته شایان ذکر است که پورتر مک‌کری^[۴۸]، مدیر موزه هنرهای مدرن نیویورک، برای هماهنگی تمامی آثار آمریکایی این نمایشگاه آلمان غربی، فراخوانده شده بود.^[۴۹] دیگر چنین می‌نمود که از سال ۱۹۵۹ ایالات متحده- به بیان بهتر، موزه هنرهای مدرن در ارتباط با آزادس اطلاعات ایالات متحده فدرال- از جهاتی «ایده هنر مدرن» را از اروپا ربوده، یا دست کم خود را برای نخستین بار به عنوان مرکز اصلی مدرنیسم مترقبی در غرب ثبتیت کرده است.^[۵۰] این دسته اخیر نیز به عنوان دسته شامل نوعی از نقاشی انتزاعی رفتارنامی^[۵۱] بسیار موفق

تصویر ۲۷ - اریک بولاتوف، «انقلاب-پرسترویکا»، ۱۹۸۸

سطح نقاشی شده. او به جای استفاده از کولاژ کاغذ چسبانده^{۱۸۲}، کلاژهای چیده شده را به صورت ترکیب‌بندی‌های به هم پیوسته روی بوم نقاشی کرد. برخی از این تصاویر، مانند تصاویر نقاش فرانسوی، برند رانسیلار^{۱۸۳}، اظهارات صریح ضد جنگ را بیان می‌کنند که با جنگ ویتنام مرتبطند. مجموعه نقاشی‌های «درون خانه‌های آمریکایی ۱۹۶۸» او، تصاویر تبلیغاتی جنگ چین را به درون خانه‌های استریل نگاه داشته شده آمریکایی (چنان که در تبلیغات ارائه می‌شوند)، می‌کشاند. کار بعدی او، «نیو جرسی» (۱۹۷۹-۱۹۸۰)، که بسط مجموعه «نقاشی‌های چینی ۱۹۷۴-۱۹۷۴» است، نیز به شکلی مشابه در استنکاف بصیر شدیدی از مرزهای جنگ سرد، نماهای قابل تشخیص یا بازنمایی‌های رسانه‌های جمعی از شهرها و خطوط افق آمریکا را تبلیغات مأوثبیتی ادغام می‌کند. (تصویر ۲۴). در برکارگیری متأخرتر تکنیک اروپا، عکاس چینی-کانادایی زنگ گوانگ چی^{۱۸۴} در مجموعه سلف پرتره‌های عکاسی خود دست به خلق یک پرسونا^{۱۸۵} می‌زند، و در این عکس‌ها با کت و شلوار سنتی و بسیار شق و رق مأوث، و اغلب با شاتر از راه دور دوربین در دست، در جلوی مجموعه‌ای از مقاصد گردشگری سراسر جهان، از جمله پاریس، نیویورک (تصویر ۲۵) و کوه راشمور^{۱۸۶} ظاهر می‌شود. پرسونای زنگ، از آنجا که از مواد تصویری آشنای عکاسی توریستی بهره می‌برد، نمادی نه چندان مهم یا حتی جانشین چین «سرخ» را به نمایش می‌گذارد، ولی در عین حال آن جا که در مقام نماینده سیاسی (خیالی) ملت چین ظاهر می‌شود، عجیب و غریب می‌نماید. تصاویر زنگ کلیشه‌های جنگ سرد از چینی‌ها به عنوان دیگری^{۱۸۷} (نژادی، سیاسی) را به نمایش می‌گذارد، در حالی که این عکس‌ها چنین مطرح می‌کنند که خود غرب (اروپا، ایالات متحده) می‌تواند برای چینی‌ها به دیگری عجیب و غریب یا فتیش شده^{۱۸۸} بدل شود. از این رو، تصاویر زنگ به طرز جالبی رابطه قدرت در مرکز فرهنگ جنگ سرد را معکوس می‌کند.

تصویر ۲۶ - اریک بولاتوف، «مراقب باشید»، ۱۹۷۳

تن به تبعیت از ابرقدرت مربوطه خود می‌دادند، امتناع کردند. برخی از نقاشان غربی، این داستان که انتراع باید به عنوان نوعی سبک زمانه^{۱۶۶} ایده‌آل دوران جنگ سرد غرب عمل کرد را به نقد کشیدند: برای نمونه، یورگ ایمندورف^{۱۶۷} و زیگمار پولکه^{۱۶۸}، هنرمندان آلمان غربی، در آثاری مانند نقاشی «فرمان قدرت‌های فرادست: گوشه بالا سمت راست را سیاه رنگ کنید» (تصویر ۲۲) اثر پولکه، از نقاشی برای زیر سوال بردن چنین اعلان‌های قطبی شده در جهت انتراع استفاده کردند. ایمندورف در یک مجموعه نقاشی ادامه‌دار در ۱۹۷۳ که ترکیبی از تصویر و متن بود، تعدادی از هنرمندان آلمان غربی - لوف فستل^{۱۶۹}، جوزف بویس^{۱۷۰}، کلاوس استاک^{۱۷۱} و بلینکی پالرمو^{۱۷۲} - را از این رو که به جای ارائه «زندگی واقعی» در مبارزه با «امپریالیسم»، از هنرستان به عنوان «توانمندسازی سرمایه‌داری» استفاده کرده‌اند مورد سرزنش قرار داد.

افزون بر هنرمندان بلوک شرق، هنرمندان دگراندیش در غرب از جمله ایمندورف و اوگن شونبک^{۱۷۳}، و حتی همچنین ارو^{۱۷۴} هنرمند ایسلندی، در استفاده از شمایل‌نگاری که مستقیماً به اصول سوسیالیسم یا کمونیسم اشاره می‌کردند، به گسترش ژانر رئالیسم سوسیالیستی پرداختند. شونبک که جمهوری دموکراتیک آلمان را ترک کرده و به آلمان غربی آمده بود^{۱۷۵}، با تصویر کشیدن نمادهای از سوسیالیسم-کمونیسم جهانی^{۱۷۶} و فرهنگ سوسیالیستی از روی عکس، دست به خلق یک مجموعه زد. شونبک در سالهای ۱۹۶۵-۱۹۶۶، با فرم‌های بلوک مانند آشنای خود، مایا کوفسکی^{۱۷۷}، مائو زدونگ (تصویر ۲۳)، سرباز گمنام ارتش سرخ، و سیکا ایروس را نقاشی کرد؛^{۱۷۸} یکی از نقاشی‌های او هوشی مین^{۱۷۹} را نشان می‌دهد. این نقاشی‌ها بیشتر از بیان تجلیل، بر بیزاری غرب از نماد سوسیالیستی تأکید داشته، و بدین سان عمدتاً نمایاگر سوگیری ایدئولوژیک فرهنگ رسانه‌ای غربی هستند.^{۱۸۰} [۳۱] هنرمند ایسلندی، ارو، به طرز گسترده‌ای، نظامهای نشانه‌ای^{۱۸۱} فرهنگ توهدای متضاد رواج داده شده جنگ سرد را به کار گرفت، از کلاژ (به منظور وحدت بخشی سفت و سخت) گرفته تا یک

می‌رسد این نقاشی تمرکز خود را از کلیشه‌های بصری آسان و حتی موزه‌ای^{۱۰۴} خلق شوروی، به زمان نه چندان معین حال معطوف می‌کند. بولاتوف نمی‌دانست که اتحاد جماهیر شوروی وارد آخرین سال‌های حیات خود می‌شود؛ اما با بیان اینکه انقلابی که آن را پدید آورده، تبدیل به یک مفهوم تاریخی شده است، به صورت بصری به امکان یک تغییر بزرگ اشاره می‌کند.

یادداشت‌ها نویسنده

۱. نک.

Andrei Aleksandrovich Zhdanov, *Essays on Literature, Philosophy, and Music* (New York, NY: International Publishers, 1950).

۲. نک.

Ulrich Krempel, ed., Alexander Deineka, Malerei, Graphik, Plakat [exh. cat.] (Düsseldorf: Städtische Kunsthalle, 1982)

و

Toby Clark, *Art and Propaganda in the Twentieth Century* (London: Calmann and King Ltd., 1997), pp. 91–3.

۳. درباره این تغییر، نک.

Francis Frascina, “Introduction,” in Pollock and After: The Critical Debate, ed. Francis Frascina (London and New York, NY: Routledge, 2000), pp. 113–29

و

Nancy Jachec, *The Philosophy and Politics of Abstract Expressionism, 1940–1960* (Cambridge: Cambridge University Press, 2000).

۴. نک.

Serge Guilbaut, “Postwar painting games: the rough and the slick,” in Reconstructing Modernism: Art in New York, Paris, and Montreal 1945–1964, ed. Serge Guilbaut (Cambridge, MA: MIT Press, 1990), pp. 30–84.

۵. درباره رابطه پیچیده پیکاسو با حزب کمونیست فرانسه، نک.

Sarah Wilson, “La beauté révolutionnaire? Réalisme socialiste and French painting 1935–1954,” *Oxford Art Journal* iii/2 (October 1980), pp. 61–9, and Gertje Utley, *Picasso: The Communist Years* (New Haven, CT: Yale University Press, 2000).

۶. همچنین نک.

Francis Frascina, “The politics of representation,” in *Modernism in Dispute: Art since the Forties*, ed. Paul Wood (New Haven, CT: Yale University Press, 1993), pp. 77–169.

۷. همان، ص ۱۳۷.

۸. نک.

Renato Guttuso, *Guttuso* [exh. cat.] (London: Whitechapel Art Gallery, 1996)

و

هنر پاپ آرت سوسیالیستی

افزون بر این، رئالیسم سوسیالیستی در خود اتحاد جماهیر شوروی نیز توسط هنرمندانی مانند اریک بولاتوف^{۱۰۹}، و ویتالی کومار^{۱۱۰} و الکساندر ملامید^{۱۱۱}، بهوسیله آنچه تیم اخیر «پاپ آرت سوسیالیستی»^{۱۱۲} نامیده‌اند (و بوریس گروویس^{۱۱۳}، منتقد و تاریخدان هنر از آن با عنوان «پسا-آرمانی باوری روسي»^{۱۱۴} یاد می‌کند) به بوته نقد کشیده شد.^{۱۱۵} برخی از این نقاشی‌ها به اندازه‌ای ضد و نقیض به نظر می‌رسند که به بیننده چنین القا می‌شود که در واقع، گویی آنها رئالیسم سوسیالیستی روسی انتقادی، از برخی جهات همسنگ آن چیزی است که «اوستالژی»^{۱۱۶} یا نوستالژی زندگی روزمره آلمان شرقی کمونیستی خوانده می‌شود. دست کم یک فیلم بلند، یعنی 79 qm DDR (با عنوان انگلیسی «خداحافظ لنین»)^{۱۱۷} (اثر لفگانگ بکر^{۱۱۸}، ۲۰۰۳)، نیز به این ژانر اختصاص یافته است. هرچند، برخلاف تصویر شاد و طنزآمیز فیلم از زندگی در آلمان شرقی، نوستالژی نیفته در این نقاشی‌ها پاپ آرت سوسیالیستی، بهویژه نقاشی‌های بولاتوف، بسیار ضد و نقیض تر است. بولاتوف نقاشی‌های خود را به بررسی ساختگرایی شوروی اختصاص می‌دهد؛ او فرم‌ها و شمایل‌نگاری ساخت‌گرایانه (چنان که در تلفیق ترکیب بندی‌های هندسی پویا و ادغام متن و تصویر وی شاهد آمیم، و توسط الکساندر رودچنکو هم مثلاً اجرا شده بود) را با اشکال ایده‌آل شده بعدی رئالیسم سوسیالیستی درهم‌آمیزد. همانند مانور ازو میان مدیوم‌های کلاژ و نقاشی، بولاتوف نیز دست به تلفیق یک سطح نقاشی شده از تصاویر عکاسی شده، متون یا مناظر قدیمی و تکراری^{۱۱۹} نقاشان یکشنبه^{۱۲۰} می‌زند. در نقاشی مراقب باشید (۱۹۷۳) (تصویر ۲۶)، او عنوان نقاشی را در قالب متنی دوگانه و کوتاه نمایی شده^{۱۲۱}، بر روی یک منظره روسنایی کلیشه‌ای قرار می‌دهد. تاثیر این اثر^{۱۲۲} به گونه‌ای است که به نظر می‌رسد بولاتوف مانند رنه مکریت^{۱۲۳} در پیشگاه تماشاگر پرده از خیانت ایدئولوژیکی برمی‌دارد که می‌تواند حتی بر پیش پا افتاده ترین سطح رنگ‌آمیزی شده آمده باشد. «انقلاب-پرسترویکا»^{۱۲۴} (۱۹۸۸) به طرز درخشانی، موتوری که حتی تا اواخر سال ۱۹۸۸ به خلق ایده‌آل و تخیلی که اتحاد جماهیر شوروی بود ادامه داد را ترسیم می‌کند. این ترکیب‌بندی آغاز و پایان آن مفهوم را بطور موازی هم نشان می‌دهد: تصویر لنین در نقاشی با رنگ‌سایه هاکسترن^{۱۲۵}-سرخ، در کنار میخائیل گوربچاپ، در قاب دو واژه «انقلاب» و «پرسترویکا». بولاتوف دو مؤلفه بصری دیگر ضروری برای ساخت هویت شوروی را ارائه می‌کند: فرم‌های ساخت‌گرایانه، که آن‌ها را در اشکال هندسی قوی و در متن سیریلیک ادغام می‌کند، و نماد رهبر حزب به سبک فیگوراتیو. تصویر او از گوربچاپ از آنجایی که از یک منبع عکاسی کپی شده است، هم یک مؤلفه بصری دیگر ضروری برای نموده و در پیش زمینه قرار می‌دهد، و هم ترکیب‌بندی تک رنگ – که می‌بایست قرمز باشد – راقطع می‌کند. این نقاشی، کل انگاشت انقلاب، مفهوم بنیادی اتحاد جماهیر شوروی و مارکسیسم-لنینیسم را بازنویسی می‌کند، که همانا منظور اقدام کونی «تجدید ساختار»، دستور کار پرسترویکا، مجموعه‌ای از اصلاحات رهبر حزب دیگر است. به نظر

1945–1994 [exh. cat.] (New York, NY: Prestel, 2001).

.۲۱. درباره هنر آنکوایی در دوران جنگ سرد نک.

Delinda J. Collier, *Art in a State of Emergency: Figuring Angolan Nationalism, 1953–2007* [Ph.D. dissertation, Emory University, 2010].

.۲۲. نک.

Irving Sandler, *The Triumph of American Painting: A History of Abstract Expressionism* (New York, NY: Harper and Row, 1976).

.۲۳. نک.

Jache, *Philosophy and Politics*, pp. 1–16.

.۲۴. همان، ص ۱۸۴ به بعد

.۲۵

B. Alan Bowness, “The American invasion and the British response,” *Studio International* clxxiii/890 (June 1967), pp. 285–93.

.۲۶. درباره استقبال از اکسپرسیونیسم انتزاعی آمریکایی در آلمان غربی، نک.

see Kurt Winkler, “II. Documenta ’59, Kunst nach 1945,” in *Stationen der Moderne* [exh. cat.], ed. Berlinische Galerie (Berlin: Berlinische Galerie, 1988), pp. 429–30,

۹

Michael Nungesser, “Flammenwerfer der Kunst und tanzender Derwisch. David Alfaro Siqueiros und Jackson Pollock, ihre unterschiedliche Rezeption in Deutschland, Ost und West,” in Jürgen Harten et al., *Siqueiros/Pollock Pollock/Siqueiros* [exh. cat.] (Düsseldorf: Städtische Kunsthalle and DuMont, 1995), pp. 83–100.

.۲۷. این گزاره از عنوان کتاب سرژ گیلبوت با مشخص زیر برداشته است، که گزارشی درباره تغییر بازار هنر بین الملل پس از جنگ و پیامدهای ایدئولوژیک آن برای مدرنیسم بصیری است:

Serge Guilbaut, *How New York Stole the Idea of Modern Art: Abstract Expressionism, Freedom, and the Cold War* (Chicago, IL: University of Chicago Press, 1985)

.۲۸. جاچک این تغییر را در این فصل از کتاب خود توضیح داده است:

“A new radicalism and the counter-enlightenment.” See Jache, *Philosophy and Politics*, pp. 105–56.

.۲۹. نک. همان، فصل با عنوان

“The discrediting of collectivist ideology,” in *ibid.*, pp. 17–61.

.۳۰. نک. همان، از ص ۲۱۹ به بعد

.۳۱. درباره جنبه‌های جنگ سرد آثار ایمندوف و شونبک، نک.

Claudia Mesch, “*Bonjour Monsieur Courbet: realist painting and the defector dialectic*,” in *Modern Art at the Berlin Wall: Demarcating Culture in the Cold War Germanys* (London: I.B.Tauris, 2009), pp. 104–61.

.۳۲. نک. شماری از کتاب‌های گرویس، از جمله

James Hyman, *The Third Way: Renato Guttuso and Realism in Europe* (London: James Hyman Gallery, 2003).

قابل دسترسی در:

<http://www.jameshy mangallery.com/pages/publication/509.html>(accessed February 6, 2013).

9.Alberto Moravia, *Man as an End: A Defense of Humanism*, trans. Bernard Wall (New York, NY: Farrar, Straus & Giroux, 1965), p. 243.

.۱۰. نک.

Gertje Utley, *Picasso: The Communist Years* (New Haven, CT: Yale University Press, 2000), pp. 101–16.

.۱۱. همانگونه که در (همان، ص ۲۰۸ به بعد) آمده است

.۱۲. نک.

Frascina, “Introduction.” As of a few years ago, the FBI files on Picasso were available free of charge via the agency’s “Electronic Reading Room” at <http://foia.fbi.gov/room.htm>.

در زمان نگارش متن، اسناد اسکن شده از وب سایت حذف شده است و خواننده باید نسخه‌های آن را خریداری کند. یک وب سایت انفاعی نیز یک سی دی حاوی اسناد فایل پیکاسو FBI را به قیمت حدود ۱۰ دلار به شما می‌فروشد.

.۱۳. همان

.۱۴. نک.

Alfred H. Barr, Jr., “Is modern art communistic?,” *New York Times* (December 14, 1952)

۹

Joseph A. Barry, “The two Picassos: politician and painter,” *New York Times Magazine* (May 6, 1951).

.۱۵

Frascina, “Politics of representation,” p. 141.

.۱۶

Gabriele Mucchi, “Leninfriedenspreis für Picasso: Ein Gruss Gabriele Mucchis an Pablo Picasso,” *Bildende Kunst* 8 (1962), p. 409.

۱۷.

Clement Greenberg, “Picasso at seventy-five,” rpt. in Clement Greenberg: *The Collected Essays and Criticism, Volume 4: Modernism with a Vengeance 1957–1969*, ed. John O’Brian (Chicago, IL: University of Chicago Press, 1986), p. 30.

.۱۸. نک.

Hans F. Secker, *Diego Rivera* (Dresden: Verlag der Kunst, 1957).

.۱۹. نک.

Elisabeth Malkin, “Rivera, Fridamania’s other half, gets his due,” *New York Times* (December 25, 2007).

.۲۰. یک کاتالوگ عالی و مفصل همراه نمایشگاه منتشر شد:

Olkui Enwezor, ed., *The Short Century: Independence and Liberation Movements in Africa*

- در احلاق به حکومت فرانسه از ۱۹۴۶ تا ۱۹۵۸ که در پی پذیرش قانون اساسی جدید این جمهوری در اکتبر ۱۹۴۶ در فرانسه ایجاد شد. این جمهوری در حقیقت بازسازی جمهوری سوم بود، و از مهمترین رخدادهای آن رشد اقتصادی، و در فاز آخر آن، استعمار زدایی بود.
- 20 opposition
21 recasting
22 intellectual realignment
23 Georg Lukács (György Lukács) (13 Apr 1885 – 4 Jun 1971)
فیلسوف مارکسیست، منتقد، تاریخ‌دان ادبی و زیبایی‌شناس مجاری؛ از پایه‌گذاران مارکسیسم غربی، که راه جدایی از مارکسیسم اتحاد جماهیر شوروی را در پیش گرفت.
24 Ernst Fischer (3 Jul 1899 – 31 Jul 1972)
روزنامه نگار، نویسنده و سیاستمدار اتریشی.
25 artist-exiles
26 Leon Trotsky (7 Nov 1879 – 21 Aug 1940)
انقلابی، سیاستمدار و نظریه‌پرداز سیاسی اوکراینی-روسی که به عنوان یک مارکسیست، گونه‌ای از مارکسیسم را توسعه داد که به «تروتسکیسم» معروف است.
27 Partisan Review (PR)
مجله‌ای مرتبط با ادبیات، سیاست و تفسیر فرهنگی که از ۱۹۳۴ حزب کمونیست ایالات متحده در نیویورک چاپ می‌شد. صرف‌نظر از یک وقفه کوتاه، انتشار این مجله تا ۲۰۰۳ ادامه یافت.
28 Dyn
نام مجله سرnam گزاره‌ای یونانی بود، در معنای «آینچه شدنی است» که تنها شش شماره آن در فاصله سال‌های ۱۹۴۴–۱۹۴۲ انتشار یافت.
29 Wolfgang Paalen (22 Jul 1905 - 24 Sep 1959)
30 Alfred Otto Wolfgang Schulze (27 May 1913 – 1 Sep 1951)
در حقیقت نام مستعار هنری بود که شولته برای خود برگزیده بود. وی علیرغم آلمانی بودن عمدتاً در فرانسه فعالیت می‌کرد.
31 Alberto Giacometti (10 Oct 1901 – 11 Jan 1966)
پیکرتراش، نقاش، طراح و چاپگر سوییسی.
32 Serge Guilbaut (1943 -)
33 humble
34 Pierre Soulages (24 Dec 1919 -)
نقاش، حکاک و پیکرتراش فرانسوی.
35 Jean Dubuffet (31 July 1901 – 12 May 1985)
نقاش و پیکرتراش فرانسوی، که در رویکرد ایده‌آلیستی اش به زیبایی شناسی، به جای معیارهای سنتی زیبایی، رهیافتی را دنبال می‌کرد که از دید او رویکردی اصیل تر و انسان گرایانه‌تر در تصویرسازی بود.
36 Pravda (Правда)
روزنامه رسمی حزب کمونیست اتحاد جماهیر شوروی (در معنای تحت اللفظی «راستی») که در ۱۹۱۲ تأسیس شد، و با ۱۱ میلیون نسخه، از مهمترین روزنامه‌های آن کشور به شمار می‌رفت.
37 recognizable forms
38 decadent
39 "Les Lettres françaises"
مجله‌ای فرانسوی که در ۱۹۴۱ انتشار آغاز شد، در آغاز روزنامه مخفی نهضت مقاومت فرانسه در مناطق اشغال شده توسط نازی‌ها بود،

The Total Art of Stalinism: Avant-Garde, Aesthetic Dictatorship, and Beyond (Princeton, NJ: Princeton University Press, 1992).²⁹ Waspie corset

پی‌نوشت مترجم:

- 2 Manipulation
3 Andrei Zhdanov (14 Feb 1896 – 31 Aug 1948)
استاد سابق الهیات، ایدئولوگ فرهنگی، از رهبران حزب کمونیست، و تبلیغاتچی ارشد اتحاد جماهیر شوروی، که جانشین بالقوه استالین به حساب می‌آمد، ولی پیش از او درگذشت.
4 notion
5 Aleksandr Deyneka (Александр Дейнека) (May 20, 1899 – Jun 12, 1969)
6 "October" group
گروهی متشكل از هنرمندان ساختگرا که از ۱۹۲۸ در اتحاد جماهیر شوروی فعالیت می‌کردند.
7 Vkhutemas (Вхутемас)
در حقیقت سرnam « استودیوهای عالی هنری و فنی » (Higher Art and Technical Studios
8 constructivism
9 این تابلو را در انگلیسی همچنین به صورت The relay race on the ring B نیز ترجمه کرده‌اند. Garden Ring یا Ring ب نیز در حقیقت گونه گرد پیرامون مرکز مسکو است. Relay baton نیز در دست انجام می‌شود و بازیکن بعدی با گرفتن چوب از بازیکن قبلی مسابقه را ادامه می‌دهد.
10 Donets (Донец)
11 German Democratic Republic (GDR)
12 old-fashioned
13 Antiquated
14 French Communist Party (PCF)
حزب کمونیست فرانسه که در ۱۹۲۰ برقرار شد، و تا امروز در سپهر سیاسی این کشور حضور دارد.
15 Partito Comunista Italiano (PCI)
حزب کمونیست ایتالیا که در ۱۹۲۱ برقرار و در ۱۹۹۱ برچیده شد.
16 Communist Party of the United States of America (CPUSA)
حزب کمونیست ایالات متحده که در ۱۹۱۹ شد، و تا امروز کم و بیش در سپهر سیاسی این کشور حضور دارد.
17 Partido Comunista Mexicano (PCM)
حزب کمونیست مکزیک که در ۱۹۱۷ برقرار و در ۱۹۸۱ برچیده شد.
18 Marshall Plan
طرح مارشال، که به « برنامه بازسازی اروپا » (ERP) نیز مشهور است، همانگونه که از نام آن برمی‌آید ابتکار عمل ایالات متحده در ۱۹۴۸ برای اختصاص کمک‌هایی برای بازسازی مناطق جنگ زده، برداشتن موانع تجارت، مدرن کردن صنعت و پیشگیری از گسترش کمونیسم بود.
19 The French Fourth Republic (Quatrième république française)

- 56 Akademie der Künste
 57 Kunsthochschule
 58 Weissensee
 59 Zhdanovism (ждановизм/ ждановщина)
 60 John Berger (5 Nov 1926 – 2 Jan 2017)
 منتقد هنری، نقاش، شاعر و رمان نویس انگلیسی.
 61 Wolfgang Martini
 62 Lothar Lang (20 Mar 1928 - 20 Jul 2013)
 تاریخدان هنر.
 63 the Iron Curtain
 مرزی سیاسی بود که با پایان جنگ جهانی دوم در ۱۹۴۵ تا فرپوشی شوروی در ۱۹۹۱ اروپا را به دو نیمه تقسیم کرد بود، و تاکید آن بر تلاش شوروی برای بازداشت کشورهای اقماری خود از مراوده آزاد با غرب و متحدانش بود.
- 64 Alberto Moravia (28 Nov 1907 – 26 Sep 1990)
 رمان نویس و روزنامه نگار ایتالیایی، که رمان های او به موضوعات مسائل جنسی مدرن، بیگانگی اجتماعی و اگزیستانسیالیسم می پردازد.
- 65 Paul Éluard (14 Dec 1895 – 18 Nov 1952)
 شاعر فرانسوی و از بنیان گزاران سورئالیسم.
- 66 Diego Rivera (8 Dec 1886 – 24 Nov 1957)
 نقاش مکزیکی چپگرا که نقاشی های دیواری او به ایجاد جنبش نقاشی دیواری در هنر مکزیک و هنر بین المللی کمک بسیار کرد.
- 67 “peace movement”
 «کمیته صلح شوروی» (The Soviet Peace Committee) در آگوست ۱۹۴۹ بنیاد نهاده شده که بخشی از سازمان «شورای جهانی صلح» (the World Peace Council) بود.
- 68 artist per se
- 69 The Museum of Modern Art (MoMA)
 ۷۰ این مجموعه که به صورت دو صفحه پشت رو، شامل ۱۸ تصویر در شبکه های ۳×۳، و یک نشر مسجع از پیکاسو است، در فاصله ۸ زانویه ۱۹۳۷ تا ۷ زوئن همان سال خلق شد، و نخستین اثر آشکارا سیاسی پیکاسو به شمار می رود.
- 71 New Masses
 مجله چپ مارکسیستی مرتبط با حرب کمونیست ایالات متحده امریکا که از ۱۹۲۶ تا ۱۹۴۸ منتشر می شد.
- 72 Art Digest
 ماهنامه مشهور هنرهای زیبا که از ۱۹۲۶ تا ۱۹۹۲ در امریکا منتشر می شد و از ۱۹۶۱ نام آن به «مجله هنرها» (Arts Magazine) تغییر یافت.
- 73 Alfred H. Barr Jr. (28 Jan 1902 – 15 Aug 1981)
 تاریخدان هنر و نخستین مدیر موزه هنرهای مدرن نیویورک، و از شاخص ترین چهره ها در ایجاد و رشد محبوبیت هنرهای مدرن.
- 74 George A. Dondero (16 Dec 1883 – 29 Jan 1968)
 75 crackpots
- 76 Rockwell Kent (21 Jun 1882 – 13 Mar 1971)
 نقاش، چاپگر، تصویرگر، نویسنده، ملوان، ماجراجوی آمریکایی.
- 77 populism
- 78 Joseph Stalin (18 Dec 1878 – 5 Mar 1953)
 انقلابی گرجی و رهبر شوروی از ۱۹۲۲ تا زمان مرگ.
- 79 Joseph A. Barry (1918 - 20 Mar 1994)

- ولی پس از آزادی فرانسه و با مدیریت لویی آراغون از سوی دولت شوروی تامین مالی می شد.
- 40 Fernand Léger (4 Feb 1881 – 17 Aug 1955)
 نقاش، پیکرتراش و فیلمساز فرانسوی، که سبک کوبیستی ویژه سال های نخستین وی (توبیسم)، به ترتیب به سبک فیگوراتیو تبدیل شد.
- 41 the art de parti (L'Art de parti)
 42 naïve
 43 André Fougeron (1 Oct 1913 - 10 Sep 1998)
 44 Édouard Pignon (12 Feb 1905 - 14 may 1993)
 نقاش فرانسوی «مکتب پاریس» جدید.
- 45 Boris Taslitzky (30 Sep 1911 – 9 Dec 2005)
 نقاش فرانسوی همداستان با جریان چپ، که بیشتر به خاطر تصاویر فیگوراتیو خود از برخی موقعیت های سخت تاریخ سده بیستم شناخته شده است.
- 46 Louis Aragon (3 Oct 1897 – 24 Dec 1982)
 شاعر فرانسوی و از سخنگویان بر جسته جنبش سورئالیسم در فرانسه. گفتگی است آراغون در سخنرانی خود در سیزدهمین کنگره حزب کمونیست فرانسه، در ۸ زوئن ۱۹۵۴ برای ورود به کمیته مرکزی حزب، تاکید می کند «هنر حزبی نمی تواند یک هنر تقلیل یافته باشد، بلکه باید در سطح رسانست عالی باشد» که خودش است. در اینجا نوک تیز پیکان نقد او، فوزورن است که از این تاریخ از نشریات حزبی حذف شده و به عنصری نامطلوب بدل می شود.
- 47 Julius Rosenberg and Ethel Rosenberg (Executed in June 19, 1953)
 زن و شوهر امریکایی یهودی کمونیست، که به جرم جاسوسی اتمی برای شوروی در امریکا محکمه شده و بعنوان نخستین شهرورندان امریکایی روی صندلی الکتریکی اعدام نشستند. سرعت و حکم دادگاه، و نبود مدارک کافی در اثبات گناهکاری روزنبرگ ها از موضوعات داغ آن روزهای امریکا و جهان (و از موارد انتقادات تند گروه های چپگرا و همچنین متنقدان و مخالفان امریکا) بود. بسیاری باور داشتند این دو بی گناه بودند و با اتهامی نمایشی اعدام شده اند. گفتگی است مدارک تازه منتشر شده، اثبات جاسوسی ژولیوس است، در صورتی که این تنها از کلیت موضوع آگاه بوده است و کوشش هایی برای عفو وی توسط فرزندان این دو صورت گرفته است.
- 48 گشايش سالن در ۴ نومبر آن سال بوده است.
- 49 Willi Sitte (28 Feb 1921 – 8 Jun 2013)
 نقاش آلمانی که برای مدت زمان طولانی رئیس انجمن هنرمندان تجسمی آلمان شرقی بود.
- 50 Renato Guttuso (26 Dec 1911 – 18 Jan 1987)
 نقاش، تصویرگر کتاب و سیاستمدار ایتالیایی.
- 51 Gabriele Mucchi (25 Jun 1899 - 10 May 2002)
 نقاش ایتالیایی.
- 52 Emilio Vedova (9 Aug 1919 – 25 Oct 2006)
 53 “Fronte Nuovo delle Arti” (New Arts Front)
 54 Papier collé
 تکنیکی که نخستین بار توسط ژرژ برآک بکار گرفته شد و او و پیکاسو از آن در کارهای کوبیستی خود استفاده کردند.
- 55 corresponding member

زیبایی پوشکین مسکو پیدا شد. این اثر پس از نمایش در نمایشگاه کاخ هنرها زیبای مکزیکوستی و نمایشگاهی در شهر گواتمالاسیتی در سال ۲۰۰۷ به مسکو برگردانده شد.

94 United Fruit

نام این شرکت بعدها به «برندهای بین المللی چیکیتا» (Chiquita) تغییر پیدا کرد، که برای ایرانیان نامی آشناست.

95 fusing

96 Mesoamerican

ناحیه تاریخی-فرهنگی شامل جنوب آمریکای شمالی و بخش‌های عده‌آمریکای مرکزی، تقریباً در برگیرنده بخش‌های مرکزی و جنوبی مکزیک، و کشورهای بلیز، گواتمالا، السالوادور، و بخش‌هایی از هندuras، نیکاراگوئه و کاستاریکای امروزی

97 Radio Corporation of America (RCA)/Rockefeller Center

نویسنده، فیلسوف و سیاستمدار مکزیکی، «رهبر فرنگی» انقلاب مکزیک، و از موثرترین و بحث برانگیزترین شخصیت‌ها در توسعه مکزیک مدرن.

99 Lázaro Cárdenas (21 May 1895 – 19 Oct 1970)

رئیس جمهور مکزیک از ۱۹۳۴–۱۹۴۰، و ملی کننده صنعت نفت مکزیک در ۱۹۳۸.

100 KGB

سرنام گزاره روسی به معنای «کمیته امنیت کشور» (Committee for State Security)، و در حقیقت سازمان امنیتی اصلی اتحاد جماهیر شوروی از ۱۹۵۴–۱۹۹۱.

101 David Siqueiros (29 Dec 1896 - 6 Jan 1974)

نقاش رئالیست اجتماعی مکزیکی، که بیش از همه برای دیوارنگاره‌های بزرگ اندازه خود با آخرین تکنیک‌ها، مواد و مصالح شناخته شده است. ۱۰۲ او به عنوان یک طرفدار استالیین در می ۱۹۴۰ در اقدامی ناموفق کوشید تروتسکی را ترور کند.

۱۰۳ پر آشکار است که در اینجا آمریکا بکار رفته در عبارت، امریکای لاتین است، و نه ایالات متحده امریکا.

104 Ernesto Che Guevara (14 Jun 1928 – 9 Oct 1967)

پژشک، نویسنده و انقلابی مارکسیست آرژانتینی که بخاراط نقش داشتن در انقلاب کوبا مشهور است. وی پس از آن در جریان تلاش برای ایجاد انقلاب در بولیوی، توسط نیروهای این کشور دستگیر و بلاfacسله تیرباران شد.

105 The Short Century: Independence and Liberation Movements in Africa 1945–1994

۱۰۶ Okwui Enwezor (23 Oct 1963 – 15 Mar 2019) نمایشگاه‌گردن، منتقد هنری، شاعر و مدرس نیجریایی، متخصص تاریخ هنر.

107 Patrice Lumumba (2 Jul 1925 – 17 Jan 1961)

سیاستمدار و رهبر استقلال کنگو و نخستین نخست وزیر جمهوری دموکراتیک کنگو که سرانجام در پی کودتا، دستگیر شده و به قتل رسید.

80 "Blum-Byrnes agreement"

مجموعه‌ای قراردادهای تجاری فرانسوی-آمریکایی، که در ۲۸ مه ۱۹۴۶ مه توسط وزیر امور خارجه ایالات متحده و نمایندگان دولت فرانسه امضا شد.

81 Salon de Mai

82 Samuel Kootz Gallery

گالری دلآل معروف هنری، ساموئل کوتز (Samuel M. Kootz) (Aug 1898 – 7 Aug 1982) که برگزارکننده نخستین نمایشگاه پیکاسو در امریکا در ۱۹۴۷ و همچنین از نخستین حامیان هنر اکسپرسیونیسم انتزاعی بود.

83 Francisco José de Goya y Lucientes (30 March 1746 – 16 April 1828)

نقاش و چاپگر رمانتیک اسپانیایی، که مهمترین هنرمند اسپانیایی اواخر سده ۱۸ و اوایل سده ۱۹ بشمار می‌رود.

84 Édouard Manet (23 January 1832 – 30 April 1883)

نقاش مدرنیست فرانسوی، از نخستین هنرمندانی سده نوزدهم که زندگی مدرن را نقاشی کرد، و نقشی اساسی در گذار از رئالیسم به امپرسیونیسم داشت.

85 "hot" Cold War

اصطلاح «جنگ سرد»، در حقیقت به معنای شرایطی است که علیرغم وجود رقابت تسلیحاتی و فعالیت‌های اقتصادی، سیاسی و جاسوسی، درگیری‌های نظامی رو در رو میان دو قطب این جنگ وجود ندارد. بکار رفتن اصطلاح «جنگ سرد» گرم به شرایط بروز جنگ‌هایی چون جنگ کره اشاره دارد.

86 Bildende Kunst

مجله هنری بود که با موضوع هنرهای زیبا، هنرها و پیشه‌ها و طراحی صنعتی از ۱۹۴۷ تا ۱۹۹۱ (اتحاد دوباره دو آلمان) منتشر می‌شد.

87 Museo Reina Sofía

88 Instituto Nacional de Bellas Artes (INBA)

89 Mao Zedong (26 Dec 1893 – 9 Sep 1976)

انقلابی کمونیست چینی و بنیانگذار جمهوری خلق چین در ۱۹۴۹ که ترازمان مرگ، این مقام را حفظ کرد.

90 Jacobo Árbenz Guzmán (14 Sep 1913 – 27 Jan 1971)

افسر نظامی و سیاستمدار گواتمالایی، بیست و پنجمین رئیس جمهور و دومین رئیس جمهور بطور دموکراتیک برگزیده شده گواتمالا در ۱۹۵۱ که توسط کودتای ایالات متحده برکنار و تبعید شد.

91 John Foster Dulles (25 Feb 1888 – 24 May 1959)

دیپلمات، وکیل و سیاستمدار جمهوری خواه امریکایی، و وزیر امور خارجه ایالات متحده در دولت آیزنهاور.

92 Dwight David Eisenhower (14 Oct 1890 – 28 Mar 1969)

ژنرال و دولتمرد امریکایی، و سی و چهارمین رئیس جمهور ایالات متحده از ۱۹۵۳–۱۹۶۱. وی همچنین سال پیش از کودتای گواتمالا دستور کودتای موفقی علیه دولت مصدق در ایران را داده بود.

۹۳ گفتگوی این نقاشی نیز که برای مدت‌ها گم شده پنداشته می‌شد در سال ۲۰۰۶ به صورت لوله شده در یکی از انبارهای موزه هنرهای

سیاستمدار، سناتور جمهوری خواه و دادستان امریکایی که پس از ۱۹۵۰، به شاخص ترین چهره در ترساندن مردم از خطر براندازی دولت توسط کمونیست‌ها تبدیل شد.

۱۲۴ new radicalism

۱۲۵ the “third way”

۱۲۶ The United States Information Agency (USIA) آزادسی در ایالات متحده که از ۱۹۵۳ تا ۱۹۹۹ که انتقال وظایف آن به نهاد تاره تاسیس «شورای حکام اجرا» (Governors Broadcasting Board of Governors) انتقال یافت، مسئول «دیپلماسی عمومی» بود.

۱۲۷ International Council (IC)

۱۲۸ Nelson Rockefeller (8 Jul 1908 – 26 Jan 1979) تاجر و سیاستمدار مشهور امریکایی که حتی به معاونت ریاست جمهوری ایالات متحده نیز رسید.

۱۲۹ “International Program”

۱۳۰ American high art

۱۳۱ “Twelve Modern American Painters and Sculptors” (1953)

۱۳۲ Jackson Pollock (28 Jan 1912 – 11 Aug 1956) نقاش امریکایی و از مهمترین چهره‌های جنبش اکسپرسیونیسم انتزاعی.

۱۳۳ Tate Gallery Modern Art

۱۳۴ “The New American Painting”

۱۳۵ " Jackson Pollock 1912-1956"

۱۳۶ Europeanized

۱۳۷ Werner Haftmann (28 Apr 1912 - 28 Jul 1999) تاریخدان هنر و به باور برخی بزرگترین تاریخدان هنر پس از جنگ.

۱۳۸ “Documenta” ایده و نام این نمایشگاه‌ها از ابتکارات «آرنولد بود» (Arnold Bode) Dec 1900 – 3 Oct 1977 ۲۳- گردان آلمانی بود، که می‌خواست (بطور اخص در نخستین دُوکومنتا در ۱۹۵۵) هنر مدرن را برای عموم آلمانی‌ها به نمایش گذارد، منظوری که در دوران نازی‌ها به دلیل مخالفت آنها با هنر مدرن ممکن نبود.

۱۳۹ Kassel

۱۴۰ gestural abstraction

۱۴۱ این دو مین نمایشگاه دکومنتای برگزار شده است که هفتمن در کنار بُد بعنوان نمایشگاه‌گردان حضور می‌یابد.

۱۴۲ Willi Baumeister (22 Jan 1889 – 31 Aug 1955) نقاش، طراح صحنه، استاد هنر و تایپوگراف آلمانی.

۱۴۳ Nicolas de Staël (5 Jan 1914 – 16 Mar 1955) نقاش فرانسوی-روسی، که با خاطر استفاده اش از impasto ضخیم و نقاشی لنداسکیپ بشدت انتزاعی مشهور است.

۱۴۴ Helen Frankenthaler (12 Dec 1928 – 27 Dec 2011) نقاش اکسپرسیونیست انتزاعی امریکایی.

۱۴۵ Robert Motherwell (24 Jan 1915 – 16 Jul 1991) نقاش اکسپرسیونیست انتزاعی، چاپگر و سردبیر امریکایی.

۱۰۸ Mouvement National Congolais (MNC) ۱۰۹ آکیتو (Joseph Okito (5 Feb 1910 – 17 Jan 1961)) سیاستمدار کنگویی، معاون دوم سنا و از متحдан لوموبا؛ و مپولو (Maurice Mpolo (12 Sep 1928 – 17 Jan 1961)) سیاستمدار کنگویی و وزیر جوانان ورزش این کشور بودند.

۱۱۰ Tshibumba Kanda Matulu (TKM) (1947–c.1981) نقاش و هنرمند کنگویی سبک موسوم به «پاپ آرت آفریقایی» و روایتگر تاریخ کنگو که در ۱۹۸۱ ناپدید شد؛ احتمال می‌رود وی در جریان شورش‌های این سال به قتل رسیده باشد.

۱۱۱ “History of Zaire” (1973–4)

۱۱۲ Bob Denard (7 Apr 1929 – 13 Oct 2007) سرباز و مزدور فرانسوی.

۱۱۳ موضوع این سخنرانی به روز استقلال کنگو برمی‌گردد که در جریان این مراسم، بودوئن (King Baudouin of Belgium) شاه بلژیک در سخنرانی خود، با نادیده گرفتن جنایات دوران استعمار، به تجلیل از دستاوردها و پیشرفت‌های این دوران، و نیوگ شاه لئوبولد دوم (Leopold II of Belgium) پرداخت. در پی این سخنرانی،لومومبا که از پیش ترتیبی برای سخنرانی وی اتخاذ نشده بود در سخنرانی آتشین و فی البداهه خود بر بردهداری پیشین و جنگ استقلال کنگو انگشت گذاشت. این سخنرانی ترس شدید رسانه‌های غرب را در پی داشت.

۱۱۴ Luc Tuymans (14 June 1958 –) هنرمند تجسمی بلژیکی.

۱۱۵ Agostinho Neto (17 Sep 1922 – 10 Sep 1979) سیاستمدار و شاعر آنگولا، که پس از آزادی آنگولا از پرتغال، در ۱۹۷۵ نخستین ریسیس جمهور این کشور شد ولی تنها چهار سال بعد در اثر بیماری درگذشت.

۱۱۶ Popular Movement for the Liberation of Angola (MPLA) گروه استقلال طلب چپگرا که در جنگ‌های استقلال آنگولا با ارتش پرتغال می‌جنگید.

۱۱۷ Delinda Collier

۱۱۸ abstract expressionism (Ab Ex) ۱۹۱ برای نمونه ای از این دست پژوهش‌ها، درباره هنر سیاسی شده غرب و شخص جکسون پالک، نک.

Saunders, Frances Stonor (2000), “The Cultural Cold War: The CIA and the World of Arts and Letters”, New York: The New Press

۱۱۹ Francscina, Francis (ed.) (2000), “Pollock and After: The Critical Debate”, London; New York: Routledge

۱۲۰ Irving Sandler (22 Jul 1925 – 2 Jun 2018) منتقد هنری، تاریخدان هنر و مدرس هنر امریکایی.

۱۲۱ “history of abstract expressionism” (1976)

۱۲۲ Nancy Jachec

۱۲۳ Joseph McCarthy (14 Nov 1908 – 2 May 1957)

- نقاش و عکاس آلمانی.
- 169 Wolf Vostell (14 Oct 1932 – 3 Apr 1998)
نقاش، پیکره سازی آلمانی، یکی از نخستین بکارگیرندگان ویدیو آرت،
و هنر اینسالیشن و پیشگام فلوكسوس و رخداد (Happening)
دانسته می‌شود.
- 170 Joseph Beuys (2 May 1921 – 23 Jan 1986)
هنرمند، معلم هنر و هنرمند اجرا و نظریه پرداز هنر آلمانی، کارهای وی
بازتاب مفاهیم انسانی، اجتماعی و انسان شناسانه است.
- 171 Klaus Staech (28 Feb 1938 -)
وکیل و ناشر آلمانی، که بیشتر برای کارهای طراحی گرافیک سیاسی
اش شناخته شده است.
- 172 Blinky Palermo (2 Jun 1943 – 18 Feb 1977)
نقاش انتزاعی آلمانی.
- 173 Eugen Schönebeck (1936 -)
نقاش آلمانی.
- 174 Erró (1932 -)
با نام اصلی Guðmundur Guðmundsson. هنرمند تجسمی و
نقاش ایسلندی، که برای کلاژهای پاپ آرتی که از تبلیغات و کتابهای
کمیک نقاشی کرده است شهرت دارد.
- 175 دلیل این مهاجرت او در ۱۹۵۴ (۷۶ سال پیش از ایجاد دیوار برلین)
را ضدیت شونبک با استالین نوشته اند.
- 176 Comintern (Communist International)
در اصل نوشته واژه «کمیترن» آمده است که در اصل سازمانی جهانی
حامی کمونیسم جهانی، در برگیرنده احزاب کمونیستی جهان از ۱۹۱۹
بود. این سازمان در ۱۹۴۳ به نشانه دوستی استالین با متحدهن غربی
وی در نبرد با آلمان نازی منحل شد.
- 177 Vladimir Mayakovsky (19 Jul 1893 – 14 Apr 1930)
شاعر، نمایشنامه نویس، هنرمند و بازیگر روسی.
- 178 این مجموعه که برخی بدان نام «قهرمانان شرق» (Heroes of te East) داده اند، از جمله آثار فیگوراتیو چپ غیرتبلیغاتی به شمار
می‌آید، و گفتگی است زبان تصویری شونبک در این نقاشی‌ها، برای
آلمان آن زمان آشکارا تابو به شمار می‌رفت.
- 179 Ho Chi Minh (19 May 1890 – 2 Sep 1969)
انقلابی و سیاستمدار ویتنامی و ریبیس جمهور این کشور از ۱۹۴۵ تا
زمان مرگ.
- 18۰ پر آشکار است که این نقاشی‌ها در آلمان آن دوران بازاری نداشت
و شونبک نیز پس از کشیدن واپسین نقاشی در ۱۹۶۷، پس از نزدیک
به دو دهه فعالیت، از عرصه نقاشی به کلی کناره گرفت.
- 181 sign systems
- 182 pasted-paper collage
- 183 Bernard Rancillac (29 Aug 1931 - 29 nov 2021)
هنرمند تجسمی، نقاش و پیکره ساز فرانسوی.
- 184 Tseng Kwong Chi / Joseph Tseng (6 Sep 1950 – 10 Mar 1990)
- 185 persona
- 186 Mount Rushmore

- 146 Mark Rothko (25 Sep 1903 – 25 Feb 1970)
نقاش انتزاعی امریکایی.
- 147 Clyfford Still (30 Nov 1904 – 23 Jun 1980)
نقاش آلمانی و از چهره‌های پیشروی نخستین نسل اکسپرسیونیست-
های انتزاعی.
- 148 Willem de Kooning (24 Apr 1904 – 19 Mar 1997)
نقاش اکسپرسیونیست انتزاعی هلندی-امریکایی.
- 149 Philip Guston (27 Jun 1913 – 7 Jun 1980)
نقاش، چاپگر، دیوارنگار و طراح کانادایی-امریکایی.
- 150 Porter A. McCray (28 May 1908 - 1 Dec 2000)
مدیر هنری امریکایی موزه هنرهای مدرن نیویورک.
- 151 gestural abstract painting
- 152 تمامی اعضای این مکتب که در متن به آنها اشاره شده است یهودی
یا یهودی‌الاصل بودند که در پی به قدرت رسیدن نازی‌ها در ۱۹۳۳ در
فاصله این سال تا سال بعد، از آلمان گریخته، به ایالات متحده رفتند.
- 153 Leo Löwenthal (3 Nov 1900 – 21 Jan 1993)
جامعه شناس و فیلسوف آلمانی.
- 154 Herbert Marcuse (19 Jul 1898 – 29 Jul 1979)
فیلسوف، جامعه شناسی و نظریه پرداز سیاسی آلمانی.
- 155 Erich Seligmann Fromm (23 Mar 1900 – 18 Mar 1980)
روانشناس، روانکاو، جامعه شناس، فیلسوف انسان گرا و سوسیالیست
دموکرات آلمانی.
- 156 Theodor Adorno (11 Sep 1903 – 6 Aug 1969)
فیلسوف، جامعه شناس، روانشناس، موسیقی شناس، و آهنگساز آلمانی
- 157 Hannah Arendt (14 Oct 1906 – 4 Dec 1975)
فیلسوف سیاسی، نویسنده آلمانی و از تأثیرگذارترین نظریه پردازان
سیاسی سده‌های بیستم.
- 158 Walter Benjamin (15 Jul 1892 – 26 Sep 1940)
فیلسوف، منتقد فرهنگی و مقاله‌نویس آلمانی، او و آرنت نیز هر دو
یهودی بودند، که در گریز از نازی‌ها در ۱۹۴۰، خود را به شهر بوست-
بو، در مرز فرانسه و اسپانیا رساندند؛ بنیامین در همین جا دست به
خودکشی زد، و باقی همراهان وی، روز بعد (به گفته ای به دلیل شوک
مقامات اسپانیا از مرگ وی) جواز گذر به اسپانیا را یافتند.
- 159 بیشتر این اندیشمندان در دانشگاه کلمبیا گرد آمدند.
- 160 Barnett Newman (29 Jan 1905 – 4 Jul 1970)
نقاش آمریکایی و از برجسته ترین نقاشان اکسپرسیونیسم انتزاعی و
نقاشی میدانزگ.
- 161 engaged art
- 162 “National Exhibition”
- 163 “American Vanguard Painting”
- 164 dissent
- 165 stylistic
- 166 period style
- 167 Jörg Immendorff (14 Jun 1945 – 28 May 2007)
نقاش، پیکره ساز، طراح صحنه و استاد دانشگاه آلمانی.
- 168 Sigmar Polke (13 Feb 1941 – 10 Jun 2010)

نویسنده‌گی و کارگردانی آلمانی.

199 hackneyed

200 Sunday painters

در اصل نقاشان آماتور به ویژه دارای آموزش‌های ابتدایی؛ در اصل منظور اصلی پشت این عبارت، پرداختن تفکنی این دسته از نقاشان، در ایام فراغت (یکشنبه‌ها) است.

201 foreshortened

202 René Magritte (21 Nov 1898 – 15 Aug 1967)

هنرمند سورئالیست بلژیکی که برای تصاویر شوخ طباعه و تأمل برانگیزانه‌اش مشهور است.

203 grisaille

204 museological

187 iconography

188 The Other

189 fetishized

190 Erik Bulatov (5 Sep 1933 -)

هنرمند مفهومی روس.

191 Vitaly Komar (1943 -)

192 Alexander Melamid (1945 -)

این هنرمند به همراه کومار، گروه مفهوم گرای «کومار و ملامید» (Komar and Melamid) را تشکیل می‌دهند.

193 “Socialist Pop Art” / “Sots Art”

194 Boris Groys (9 Mar 1947 -)

195 Russian post-utopianism

196 Ostalgie

197 “Good Bye Lenin!” (2003)

198 Wolfgang Becker (22 Jun 1954 -)